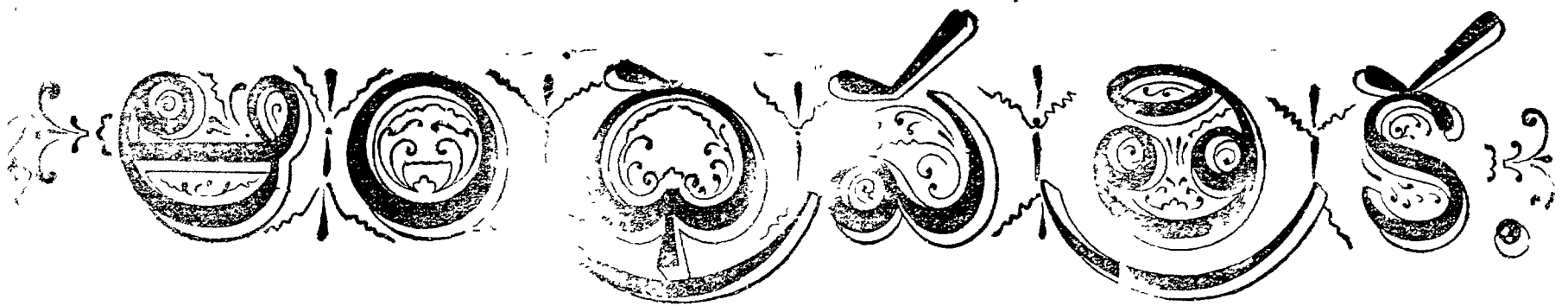

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

౩౧౮౪౮ ప్ర తి ది న ము ప్ర క టి ం ప (బ డు ను.

Vol. 1 }
సంపుటము ౧౦ }

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఫి బ్ర వరి నెల 25-వ తేది సోమవారము
రుధిరోద్ధారి నామ సంవత్సరము, మాఖమాస బహుళ శంకమి ౫

No. 175
సంచిక ౧౭౫

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

with a three coloured halftone Picture of

“MAHATMA GANDHI”

1924 ఆ మృ తాం జ న ము క్యాలం డ రు 1924

గాంధీ మహాత్మని

పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండురు 1-కి వెల 0-4-0.

పి. పి. సహా 0-6-0

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

ఆమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి

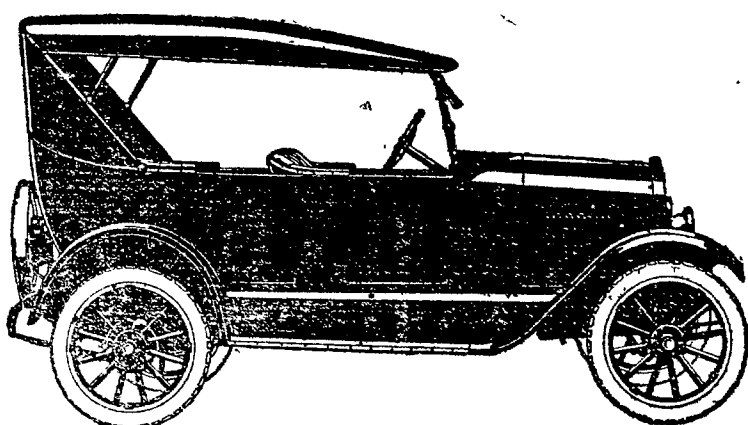

డూరన్టు

డూరన్టు గడచిన కిరీ సంవత్సరములనుండి కలుమోస్తరులలో
బుడ్లను తయారుచేయుచున్నను కడవట ఎట్టిలోపములు లేక మిక్కిలి
శ్రేష్ఠమైన బండిని తయారుచేయ గలిగెను, దానికే తనవేరుచు
పెట్టెను, ఆబండియే

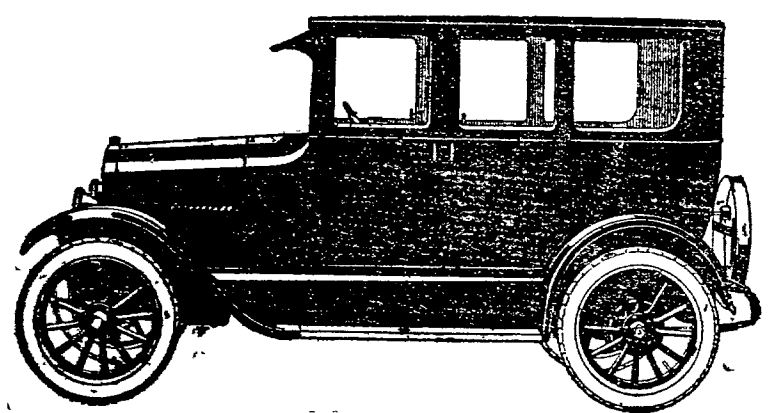
డూరన్టు అని పిలువబడుచున్నది.

రగ్ బి 15.6

రగ్ బి టూరింగు

... రూ 3,000

రగ్ బి సెడాన్

... రూ 4,500

స్వాభావికమైన గురుతులు

కాంటినెన్టల్ రెడ్ సీలు మోటారు.
సిమ్ము హై శెన్సన్ మాస్టెట్.
ఆటో-లైట్ ఎలక్ట్రిక్ స్టార్టింగ్ థర్మోస్టాట్.
స్పయిసరు యూనివర్సల్ జాయింట్లు.
ఓమ్ కెన్ ఆక్సెల్సు, బేంజిన్లు
స్టూఆర్టుసు వ్యాకువమ్ ఫ్లైడ్ లూకు.

ధ ర లు

కూప్

... రూ 4,250

కమ్మన్యల్ చస్సిస్

... ,, 2,300

SPEN ER & Co. Ld. MADRAS & BRANCHES

శ్రీ కృష్ణన్ బదర్సు,
3361 తపాలపెట్టె నెం. 166.
328, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు

తాడిపత్రి

(స్వక్రియ విలేఖరి)

కాంగ్రెసు ప్రచారము

ఫిబ్రవరి 21 — ఈజిల్లాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము అంత చురుకుగా సాగుటకు అవకాశములు చాల తక్కువైనవి. ఆంధ్ర గాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారు ప్రచారపు ఖర్చులు భరించుటకు పూనుకొని ప్రతిజిల్లాకును సెలకు గేంం ఖర్చుపెట్టుటకు సంసిద్ధులైయుండియున్నాడ, ఈజిల్లాలో ప్రచారముచేయుటకు తగినంతమంది ప్రచారకులు లేకుండుట చాల విచారకరము. జిల్లాసంఘమువారు ఈజిల్లాలో ప్రచారము చేయువారలకు సెలకు రు 80 మొదలుకొని 40 వరకు వారివారి పరిస్థితులకు తగినంత యివ్వడమునకు సంసిద్ధులై యున్నారు. కాని ప్రచారకులు కావలెనని మొఱపెట్టుకొన్నవ వచ్చువారు అగుపడలేదు. అనంతపురమండలము ఈవిషయమున తనసోదరమండలములకన్న చాల వెనుకపడి యున్నదని తెలుపుటకు విషాదకరముగనున్నది. రెండుకోజల క్రింద కల్యాణదుర్గం తాలూకాలో పనిచేయుటకై ఒక ప్రచారకుని నియమించిరి. అనంతపురం, ఆదవేని, అలూరు, రాయదుర్గం, గుత్తి తాలూకాలో పనిచేయువారొక్కరు అగుపడలేదు. తాడిపత్రి తాలూకాలో మాత్రం కొంత పనిజరుగునని ఆశయున్నది. మండలసంఘ కార్యదర్శిగారు శ్రీయుత కలచవీడు వెంకటరమణాచార్యులవారు తాడిపత్రి తాలూకాలోనే పనిచేయునట్లుగ నిర్దేశించుకొన్నారు. ప్రస్తుతము వారు తిలకు స్వరాజ్య నిధి వనూళ్లకై పాటుబడుచున్నారు ఈమండలములో అమితవగు డౌమము చెలరేగుచున్నది. కావున తిలకు నిధికి ద్రవ్యము ప్రోగుచేయుట కడు దుస్సరముగనున్నది. అందువల్ల శ్రీయుత కలచవీడు వెంకటరమణాచార్యులవారు జనులవద్ద ప్రతి ఆసామిమండి కొంతమాదిని నిధికిగాను వసూలుచేయుచున్నారు. ప్రస్తుతస్థితిలో తిలకునిధి వసూలుజేయుటకు ఇంత కన్నను సుత్తమమైన మార్గము అగుపడుటలేదు.

తొమ్మిది

ఈసంవత్సరము డౌమము విచ్చలవిడిగ చెలరేగుచున్నది. ప్రభుత్వాధికారు లిదవలకు డౌమనివారణకై యేలాటి ఏర్పాట్లు చేయుటకుట శోచనీయము. కాంగ్రెసువారు డౌమనివారణార్థమై పనిచేయుచుటకు వారివద్ద డబ్బులేదు. రాష్ట్రీయ ఖద్దరు బోర్డువారు డబ్బిచ్చుటలో కాలయాపనము జేయుట సమంజసముగలేదు. ప్రస్తుతము గుత్తి చింతవంట గ్రామములలో డౌమనివారణకై ఖద్దరుపని చేయుచుటకు ప్రారంభించినారు. గుత్తిలో మాత్రం అచ్చటివారు కొంతద్రవ్యము వసూలుచేసి పని ప్రారంభింప నున్నారు. చింతవంటలో ఖద్దరుబోర్డుతరపున పని జరుగుచున్నది. ఇటీవల చీమలవాగుపల్లి శ్రీయుత నారాయణరాజుగారు, తరిమెల, ఇల్లూరు గ్రామములలో ఖద్దరుపని ప్రారంభించి వచ్చినారు. వీరికి సహాయముగ ఖద్దరుబోర్డువారు త్వరలో డబ్బుపంపినయెడల పని బాగుగ సాగగలదు.

జాతీయ పాఠశాల

ఈయూగనున్న జాతీయపాఠశాలకు తుదకు “స్వస్తి” జెప్పవలసిన స్థితివచ్చినది. ఈయూరిపెద్దలు ఆపాఠశాలను నిర్వహించుటకుందు తమ ఆశక్తతను తెల్పిరి. ఈయూరియందు జాతీయపాఠశాల యభివృద్ధిబొందు పరిస్థితులు చాలతక్కువగ నున్నవి. ఈశ్వరాసుగ్రహమెట్లున్నదో కాని నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ముఖ్యాంశముగనున్న “జాతీయవిద్య” కివట్టి స్థానములేకపోవునని భయపడుచున్నది. ఇంతటికి కారణము ఇచ్చటి ప్రజలనిరాదరణయే యని చెప్పవచ్చును. కాంగ్రెసువారు దానిని పోషించుటకు కొంత ప్రయత్నము చేసిరి. కాని వాడుగూడ పనిచేయువారలు లేనందున దానియందు విముఖత జూపుచున్నారు. మరల రాబోవు జిల్లాసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశమున ఈ విషయము పూర్తిగ చర్చింపబడునని తోచుచున్నది.

మాధ్యమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయుల సంఘము ఇటీవల ఈయూరి నొక మాధ్యమిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయులసంఘము స్థాపింపబడినది. ఈసంఘమున కధ్యక్షులు ఈయూరి మాధ్యమికపాఠశాలలో పాఠ్యాయులగు, శ్రీయుత కె. వెంకటాచార్యులు. ఈసంఘమువారు గడచిన శనివారము ముగిసినవరే ప్రాథమికపాఠశాలలో సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానముల నామోదించిరి:

(1) శ్రీయుత కె. వెంకటాచార్యులవారు ఈ సంఘమునకు అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనడమైనది.

జాతీయ విద్యాలయముల

వడుకునూలు, వ్యాయామ పోటీలు

వహాత్మ గాంధీమాన దీక్షాసందర్భములో ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయవిద్యాలయములకు నూలువడుకుటకుందును గుంటూరు జిల్లా జాతీయవిద్యాలయములకు ఈ దిగువ నుదహరింపబడిన వ్యాయామవిషయములందు కూడా తెనాలి శ్రీ తిలక్ జాతీయ విద్యాలయము తరపున తెనాలిలో మార్చి రెండవ వారములో పోటీలుజరిపి బహుమానము లొసంగబడును గనుక జాతీయవిద్యాలయములలోని అధ్యాపకులందరు ఈయంద్యయమును ప్రోత్సహించి వారి విద్యాలయము తరపున ఎవరెవరు ఏయే విషయములలో పాల్గొనెదరా ఈసెలఖర్చులోగా తెలియజేయ ప్రార్థితులు.

పోటీలవిషయములు

(1) నూలువడుకుట మాగంటి సాంబశివరావు, వెంకటేశ్వరరావు, స్మారకచిహ్న వెండిగిన్నె. కాకుమాను వెంకన్న స్మారకచిహ్న బహుమానములు.

(2) 270 గజములు పరుగుత్తుట (3) ఎత్తు దుముకట (4) పొడుగు దుముకట (5) బరువు విడచట (6) బల్లగుడు (7) చక్ర

నిబంధనలు. — (1) జాతీయ విద్యాలయములో చేరునమోదైన క్రమవిద్యార్థులు (Full-time strdents) మాత్రమే ఈ పోటీలలో పాల్గొన నర్హులు.

మ.రా. — నూలువడుకు పంచెమునకు పోటీదారులు ఆంధ్ర రాష్ట్రములో ఏజాతీయవిద్యాలయములోనైన ఒక్కొక్కభాగంలోనైనను విద్యార్థిగా చేరునమోదైన చాలును.

(2) పోటీహాంశములలో ఒక్కొక్కదానికి 6,7 తప్ప ఇద్దరు పోటీదారులు 6,7 లకు ఒక్కొక్కదానికి ఆరురు రావచ్చును.

(3) నూలువడుకుటలో అందరికన్న ఎక్కువనూలు నియమితకాలములో తీసిన బాలునికి ఒక్కబహుమానము వాని విద్యాలయమునకు వెండిగిన్నె, రెండవవానికి మరియొక బహుమానము ఇవ్వబడును.

(4) నూలువడుకుటకు పోటీదారులకు ఏమట, ఆసుపీటలు, మాత్రము సప్లయచేయబడును. వారికి కావలసిన రాటము, చెవులు కడుక్కు, వగైరా వారే తెచ్చుకొనవలెను.

(5) వ్యాయామవిషయములలో ఒక్కొక్కదానికి 6,7 తప్ప రెండుబహుమానము లుండును. 6,7 అంశములలో గెలిచిన జట్టుకుమాత్రము బహుమానము లుండును.

(6) వెండిగిన్నె నాల్గవమానములకు తిరిగి మా విద్యాలయమునకు వాఫస్ చేయవలయును. మరల వెంటనే నూలువడుకుటలో ప్రత్యేకముగా పోటీ ఏర్పాటు చేయబడును.

(7) పోటీదారులకు భోజనసతి బస ఉచితముగా ఏర్పాటు చేయబడును.

(8) ఇతర వివరములు పర్యాయతి తెలియజేయబడును. తిలకు జాతీయ విద్యాలయం } వేమూరి రామకృష్ణ రావు }
తెనాలి 19-2-24 } ప్రధాన ఉపాధ్యాయుడు.

(2) ఈజిల్లాలో నుండు మాధ్యమికపాఠశాల ఉపాధ్యాయులందరు ఈ సంఘమున సభ్యులుగ జేరటకు అవకాశమివ్వడమైనది.

(3) ఈ సంఘమువారు ఆర్థికవిషయములయందును, విద్యావిషయములందును, జిల్లాలోనున్న ఉపాధ్యాయులందరి యభివృద్ధికి పాటుపడుదురు. కాని మాధ్యమిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయుల విషయమై ఈ సంఘమువారు ఎక్కువగ కృషి సల్పెదరు.

(4) ప్రభుత్వమువారిచే అంగీకరింపబడిన పాఠశాలలో మూడు సంవత్సరములు పనిచేసిన ఉపాధ్యాయులందరు యూనికర్నటీ పరీక్షలకు ప్రోత్సేహముగా పెట్టుటకు, ఇతర విశ్వవిద్యాలయములలో నున్నరీతిగ, అవకాశ మివ్వవలెనని ఈ సంఘము తరపున సిఫేలువారిని కోరడమైనది.

(5) వై తీర్మానమును మద్రాసు శాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టుటకు శ్రీయుతులు సత్యమూర్తి, రామలింగారెడ్డి, ఓబలే సప్తగార్లను ప్రార్థించడమైనది.

(6) వై తీర్మానమును మద్రాసు రాజధాని మాధ్యమిక పాఠశాల ఉపాధ్యాయుల సంఘమునకు పత్రద్వారా తెలియపరచుచు, ఈ విషయమున వారుకూడ హావహారి జిల్లాలతరపున వై తీర్మానమును సిఫేలు సభ్యులకు పంపవలసినదిగ కోరుచు, మాతామ్యమును బలపరచవలసినదిగ కోరడమైనది.

నేటినాటకములు

నేడు మనతెలుగుభాష అనేక విధంబుల నవనవాద్యులతో భోభల విలసిల్లుచుండుట భాషాభిమానుల కెల్లరక పరిమితానంద దాయకమగుచున్నది. అందున ముఖ్యముగ మనమిప్పుడు గమనించునది నాటకములగుంట్టి. శ్రీయుతులు వెదురుమాడి శేషగిరిరావుగారాంధ్రపత్రికలో నిటీవల వ్రాసిన యొక జాబున నొకానొకరికి నాటకములు చక్కగనాడు నిపుణుల చరిత్రము సంగ్రహముగ వ్రాసిపనుపఁ గోరి యున్నారు. అదిమంచిప్రయత్నము. శ్రీయుతులు పురాణం నూరితాస్త్రి గారు వ్రాసి ప్రచురించిన నాట్యాంబుజములో చర్చనీయాంశములు వెళ్ళు లండినను వారువడిఁ ప్రయాస నే మాన్యము కాదనిపూర్వ మందలు నంగీకరింపవలసిన విషయమే. నాటకకళాభిమానుల కాపుస్తక మెంతయు మేలు కూర్చునని నా యభిప్రాయము.

నాటకములు-పుస్తకములు - గ్రంథకర్తలు-వారిచనావర్ధకులు మున్నగు విషయముల గూర్చి చర్చించుట యిప్పటి యుద్దేశముకాదు. ఆంధ్రనేతమున నేడు నాటక ప్రదర్శనముల కట్టివారు చేయుతా లిచ్చి సాయపడుచున్నారే ఇంతవ కొంతకాలమునకుఁ బూర్వము నాటకప్రదర్శనము కట్టివారు గాఁచిందుచుండిరి? నాటికిని నేటికిని నాటకలోకమున కేమి వ్యత్యాసములు? వీనిని మాన్యము మిక్కిలి సంతేజముగ చూచింతము.

భాగ్యము నాటక ప్రదర్శకులు కేవలము ద్రవ్యాపేక్ష చేత దానినే వృత్తిగా గైకొని ప్రదర్శనములు గావించుచుండిరి. ప్రదర్శనముల చేత సాధారణముగా ననేకములగు కీడులు ప్రాప్తమగునని వెక్కిరింపు వచింపగానినుచుదురు. కొంతనజ కయ్యాది అబద్ధమని చెప్పటకు వీలులేదుగాని యట్టి భాషమునకు కారణము గ్రహించుట యవసరము. కార్యనిర్వాహకులు దుర్మార్గులుగాక బుద్ధిమంతులై గదుద్దేశములతో కార్యములు నిర్వహించినపట్టి వారి యనుచరులలో నెట్టి దుర్గుణములున్నను మానకపోరు. తప్పుక సన్మార్గమునకు రాకుపోరుదు. సత్పురుషుల యాజమాన్యము పూర్వము చాలనజకు తక్కువై, నీతిబాహ్యులయిన వారల భవనసౌఖ్యలచేత నాటకముల సమకూర్చుచుండిరి. శీలములేని శ్రీలను సభలలోజేర్చి వారికిని వేషముగట్టుచుండిరి. ఈ కాలమునను నట్టివి లేవని చెప్పజాలము కాని మిక్కిలి యరుదు.

పురములలో నక్కడక్కడ, మహాశయలు నాటకముల యొక్క విలువ గ్రహించిన విద్యావంతులునై సభలనే స్వాముకేసి పురప్రముఖుల సెల్ల నందుఁ జేర్చి యందున శీలవంతులైనట్టియు,గుణవంతులైనట్టియు పురుషులకు పాత్రములిచ్చి వారిని యెక్కిగా తయారుచేసి వాక్కునియు, గానరసమును వారికి గల్గించుచున్నారు. ఎక్కడో దాగిన వ్యక్తులు నైతము నాటకములయందును సంగీత సాహిత్యములయందును మిక్కిటరుగు నభిమానము నభినివేశము జూపుచున్నారు. వారియందొన్నియు నంతర్గతమైన సామర్థ్యములు నేడు బయటికి వెలువడి ప్రకాశించుచున్నవి. నాటకశీలనేడిట్టి యున్నత దశవచ్చుటకు కారకు లెందఱో కలరు. అందఱు గూర్చి తెలియుటకు, వ్రాయుటకు నొక్కనికి సాధ్యమైనది కాదు.

తమతమ యుద్యోగములు వృత్తులు వీని యందు నిమగ్నులైనను అవకాశములు కలిగినప్పుడు ఆకర్షణకరమగు ప్రతిభ వెల్లివియుట తటస్థించుచున్నది.

కేవల ద్రవ్యాపేక్షచేతగాక, సంగీత సాహిత్యముల నభివృద్ధిచేయుచు నాటక కళ కెంతయు కాంతి కల్గించుండుట మన యాంధ్రజాతీయ యొక్క భాగ్యమని నేను నమ్ముచున్నాను గనుక నింకను ఆయాపురముల వారు ఇట్టి సభల స్థాపించి నాటకములే కాక యితరకళలను నైతము సర్వజనానుభవనీయము చేయుటచేత మిక్కిలి యానందము చేకూర్చిన వారగుదురుగాకయని కోరుచున్నాను. — కొ॥ సు.

రత్న ప్రసవలేఖ్యం

కుక్క కన్నమాకు లేఖ్యం: కిగ్గి చు. సాహిత్యసోగొట్టి, బలమ కలిగి యి. కుక్క మేహమానల్ల చచ్చివచ్చు, మాత్ర రోగములు కూడా యీ కుక్కలల్ల కిగ్గును. ఈభాగ్యధులలకు చెడినక్షతమును బాగుపరచును. శే 2-8-4-5.

శగ లేఖ్యం

విజాతికైన నైన కిగ్గించి అగ్గిరచుండు. కధ్యములేదు. డబ్బీ రు 1-8-6-5.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

రాయవరం- గోదావరిజిల్లా.

భారతదేశ శిశు భారతా జయమాగ జరిగినది చల్లగా వ్రాయు
పట్టి పంపించు

ఈ రెండునాటకములను జయప్రదయాగ నిర్వహింపఁజేసి ప్రేక్షకుల నానందపరచిన నిన్నును గట్టి రంగయ్య నాయుడు గారు నాటకాంశమున ప్రశంసించుచు చెప్పి-టుల దూరమునండి వచ్చిన ఆంధ్రనాటకములను గౌరవించుట చెన్న పురియాంధ్రుల ధర్మము కావున ఆప్టి అభ్యయును నిర్వృత్తిచి కృతకృతు, లగు దూర గాక!

ప్రొ. గులాబ్ బాబ్ సమైక్యతావాదు అగ్ని ప్రల్లవ భూకావేరి
 ౧౦౦౮

ఈ సమయం చదువు మొదలిడిన తరువాత ముగించవలసిన తొలి పాఠం ఇది. ఇది పరిశోధనకల్యాణం తెలుగు సంక్షిప్త కథనం యొక్క ప్రథమ భాగం. చదివినవారికి విజయం!!

మొ. ౧౦ - ౧౪ - 14 0

3

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు, గోదావరిబుక్ డిపో, రాజమండ్రి.

అందుల ద్వారా యశవంతికి కానట్లు తీర్మానించినట్లు.

82. తాలూకాదారుల బామినమీద భరావత్ లేదా గ్రామములలో తమ పూవీరిద ప్రచారముల ద్వారా అమ్మి చుట్టకు గాను ఈ 500 లకు మించని ఖర్చును యిచ్చుటకు యీ సంఘమువారి ఖర్చు బోర్డువారికి నిధిని చేయవలెనని

83. శ్రీ వద్ది రాధాకృష్ణమూలగారి తమిళం నుండి కాంగ్రెసువారి బంగారపు గడియారమును విక్రయించుటకు అధికార మివ్వవలెనని

84. జాయింటు తాలూకాదారుల తాలూకాలో వారి వీటునుబట్టి తాలూకాలోని విభజించుటకు కోరడ వలెనని.

85. రాష్ట్రసంఘమువారి ఫిర్యాదు ప్రకారము యీ జిల్లాలో యీ కింది కిష్కీలు ప్రకారము తిక్ నిధి వసూలు చేసి సభ్యులను చేర్చవలెను

తాలూకా	నిధి	సభ్యుల సంఖ్య
గుంటూరు	5,000	6,000
చేరల	5,000	6,000
పాట్ల	5,000	6,000
తెనాలి	5,000	6,000
ఒంగోలు	1,500	3,400
కనుకొండ	500	1,200
కల్వకు	500	1,200
కర్నూలు	1,500	3,000
సత్తెనపల్లి	1,000	3,000
	25,000	86,000

86. శ్రీ మాచిరాజు రామమూర్తిగారిని చేరల తాలూకాకు జాయింటు తాలూకాదారుగా నియమించడ వలెనని.

87. ఏ తాలూకాయొక్క యొకను జాయింటు సోఫీ దారు యొక్కను కార్యసంఘములలో చేర్చవలెనని వారికి ఒక జాయింటు వోటుమాత్రమే నివృత్తుకు సభికార ముండు

88. ఈ సంవత్సరము లిలకు నిధి యీ కింది పద్ధతుల ప్రకారము వసూలుచేయుటకు ప్రచారకలకు నూదించడ వలెనని.

- (1) మాగానిమీద యాకరం 1-కి 0.2-0.3 లేక ఒకమాత్రము భాగ్యం. మెట్టమీద యాకరం 1-కి 0.1-0.2 వరకు లేక తక్కువ భాగ్యం.
- (2) అడవులను యిచ్చువారి కిద్దరుండి వా రిచ్చు అడవులను యిచ్చుమీద ఈ 1-కి 0.2-0.3 చొప్పున.
- (3) కడపరూపాదులు.

వై కడపలో వీలైన యొకపద్ధతి ప్రకారము వసూలు చేయవలెను. ప్రత్యేకపుట్టుకు చెల్లించి వ చెల్లింపక పోయినను వై చెప్పిన 1-వ పద్ధతి ప్రకారము గ్రామ అధికారులు మొత్తముమీద రావలసిన సొమ్మును ఆ గ్రామములకు వసూలు చేయవలెను.

89. 10-2-24 వ తేదీనుండి సత్తెనపల్లి గుంటూరు తాలూకాలో యీ కింద పేర్కొనబడినవాడు ప్రచారము చేయుదురు 1. తేకడ్రక్ కోడల వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు. 2 అచె కిరణ్మయ్యగారు 3 వద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు. 4. గర్లపాటి వసుమంతరావుగారు. ఈ ప్రచారకార్యక్రమమునకు యికితాలూకాలో నామినలు ప్రచారకార్యక్రమమునకు కార్యదర్శులు అధ్యక్షులు నిర్వహించవలెను

40. వెనుక కానవోల్లంపునసంఘమువారు గుంటూరు కచ్చినప్పడు చేసినజమాఖర్చులెక్కుల విమర్శించి వాటిని తీర్చుటకును, రావలసిన పద్దుల వసూలుచేయుటకును శ్రీ మద్ది రాధాకృష్ణయ్య వ ముత్తేశ్వర ప్రసాదరావుగార్లు అధికారమివ్వవలెనని

41. ప్రతిజిల్లా సంఘసభ్యుడున్నూ, గాంధీమాసంతకు లోపల (అగ్ర మాస్ 18-వ తేదీలోగా) కనీసము 100 గురు గ్రామసంఘసభ్యులను ఈ 50 లు లిలకు స్వరాజ్యనిధిని సమూహించవలెను

42. శ్రీ ఇటికాల మూర్త్యనాయకగారిని జిల్లా ఖర్చు బోర్డు క్యరపరములకు నిర్వహించుటకు నియమించడమయినది.

43. గాంధీ విడుదలసందర్భములో 5-2-24 గుంటూరులో చేసిన అక్క బాసము ఊరేగి తులకు గ్రామములో వసూలైన విమర్శలు ప్రాబున్నూ ఈ 42 వ రోజులకున్న 10 వది రూపాయలు వారంతా వసూలున్నూ గాక బాసయిన తర్వాత మొత్తమును యీ సంఘపునామమునంచి భరించుటకు ఫిర్యాది నింపవలెనని

44. 1, 5, 16, 17 ఫిర్యాదులలో నియమించబడిన తేదీవలెనని, జనవరి 19-వ తేదీకి ముందు అయాభ్యర్థనలకు పని ప్రారంభించిన తేదీలగా యిటు యివ్వవలెను.

45. జిల్లాసంఘసభ్యుల ఎన్నికల నిబంధనలు 1 ఈ నిబంధనలో చెప్పబడినవారు జిల్లాసంఘసభ్యుల యొక్కరులు.

- (క) కడపిస.వార్డులు 70 గ్రెగురు (కొత్తగా) నెన్ను కొనబడినవారు
- (ఁ) జరుగుచున్న సంవత్సరములో జిల్లా గాని గ్రామసంఘ సభ్యులై అభిభారత సంఘసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిన వారు (అ. భా క సభ్యత్వ మున్నంతవరకు)
- (బి) జరుగుచున్న సంవత్సరములో యీ జిల్లానుండి అభిభారత మునుమును సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిన వారు (అ సభ్యత్వ మున్నంతవరకు)
- (త) ఈ క్రిందినిబంధనల ప్రకారం ఫిర్యాదుల తరఫున నెన్ను కొనబడినవారు—

2 ఫిర్యాదుల తరఫున జిల్లాసంఘసభ్యులుగా నుండ వలదిన ప్రత్యేకభర్తీ ఈ ప్రతిసంవత్సరము ఏ ఏము 5-వ తేదీ లోపల క్రింది సమోవా ప్రకారము దరఖాస్తు ఒక రూపాయ 5 నుముతోనూడ జిల్లాసంఘమునకు చేపవలెను. అదియూధ అభ్యర్థులు యీ రూపాయనును నీ కిచ్చురలేక, ప్రతి అభ్యర్థియు ఏ ఫిర్యాదులో తాను యెన్నుకొనడ గోరు చున్నాడో ఆ ఫిర్యాదు చేసిన తాలూకాలో నైనను కాపు నుండే యుండవలెను.

* ఎన్నికదలఖాస్తు సమోవా

- 1. పేర, భినునామా
- 2. తండ్రి లేక భర్త పేరు
- 3. ఏ గ్రామము ఘనభ్యుడు
- 4. తాలూకా
- 5. వయస్సు
- 6. కులము, మతము
- 7. వృత్తి

X 8 ఏ ఫిర్యాదు లేక తాలూకా కోపున ఎన్నిక గోరుచున్నాడు

9 తాను ఏ గ్రామసంఘసభ్యుడో ఆ గ్రామములోని మరొకరు సభ్యులు సంతకము అభ్యర్థి సంతకము

* ఈ సమోవా గాప్తొంపులకు అ, కాంగ్రెసు ప్రతి నిధుల యొక్కలకునూడ ఉపయోగించ వచ్చును

X జిల్లాసంఘ ఎన్నికలయెడల ఫిర్యాదున్నూ రాష్ట్రసంఘసభ్యుల, కాంగ్రెసు క్రొత్తపుల ఎన్నికల యెడల తాలూకా పేరన్నూ వ్రాయవలెను.

8. జిల్లాసంఘ అభ్యర్థులు, ఉపాభ్యర్థులు లేక కార్యదర్శులూ యొకరు యీదరఖాస్తును తిఖిచే ఉపయోగము, సరియగు ద ఖాస్తునాగ జాబితా జిల్లాసంఘము ఏ ఏము 10 వ తేదీలోపల ప్రచురించవలెను.

4 దరఖాస్తునాగ తాలూకాలోని గ్రామ లేక పట్టణ సంఘమునందు సభ్యుడు గా పోయిన గాని, ఆ సంవత్సరమునకు చెల్లించవలసిన చందా చెల్లించి ఉండని యెడల గా, దరఖాస్తు నిరూపణ సంతకము లేకుండిన గాని ద ఖాస్తుతో పంపవలసిన రుసుము చెల్లించనియెడల గాని ద ఖాస్తు నిరా రింపబడును ఈ విషయము వెలునే వుత్తరమునూమున ద ఖాస్తునాగనకు తెలుపవలెను

5. నిరాకరింపబడిన దరఖాస్తుదారు ఏ ఏము 20 వ తేదీ లోగా జిల్లా కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షులవాకి అప్పీలు చేసినాక వచ్చును. కాన్వీనియన్సుకవర్తకునాగ యీ అప్పీల్లను పరిష్కరించి ఖాస్తులు జాబితాకు 28 వ తేదీలోగా ప్రకటింపవలెను

6. ప్రతికవెన్యూ ఫిర్యాదున్నూ 1921 వ 8 జనవరి తర్వాత రహితము జనాభాను ముగిన ప్రతిపట్టణ ఏ యొక ఫిర్యాదుగా యొకరును ప్రతి ఫిర్యాదునకున్నూ జిల్లాసంఘమునకు 5 గురు ఎమ్మెల్యేల నున్నూ జిల్లాసంఘము ఏ ఫిర్యాదులో నైనను కనీసము 9 గ్రామసంఘములైనను యెడల 5 గురు ప్రతి ఘనము యెన్నుకొన అర్హత యుండను. గ్రామసంఘముల సభ్యు 9 కి లోపు అయియెడల ఏ క్రింది విధమున యెన్నుకొనవలెను

1 లేక 2 సంఘములయొడల	1 సభ్యుడు
3 " 4 " " "	2 " "
5 " 6 " " "	3 " "
7 " 8 " " "	4 " "
9 లేక అంతకుమించి	5 " "

ఏ ఫిర్యాదులోనూ గాని ఒక గ్రామసంఘమునైనను లేక ఆ ఫిర్యాదులోనికాపులకును ఆ తాలూకాలోని ఏ యికిర గ్రామసంఘములైనను సభ్యుడై యెడల అట్టివారి నొకరికి ఆరేకమని తొలి యెడల ఆ ఫిర్యాదులతరఫున జిల్లాసంఘమునకు సభ్యుడుగా యీసంఘమువారు నియమించవచ్చును.

7. (క) ఏ నియోజకవర్గము కైసను నియమించబడిన ప్రతినిధులసంఖ్యకు మించిన సరియగు దరఖాస్తుదారు లున్న యెడల ఆ వర్గమునకు ఎన్నిక జరిగవలెను సరియైన దరఖాస్తుదారులసంఖ్య నియమితసంఖ్యకు మించనియెడల వారు పరిగ్రహించ వలెనని

(గ) ఎం కను మేము 1-వ తేదీ 0 గెము ఘనము ప్రతి గ్రామ లేక పట్టణ గాని గవలెను

8. ప్రతి సంవత్సరము ఏ ఏము 1-వ తేదీ లోపు గ్రామ సంఘసభ్యుల పూర్తి జాబితా తయారు చేసి జిల్లా సంఘ కార్యాలయమున నుంచవలెను. సదరు జాబితాను కార్యాలయమున కార్యదర్శి అనువతితో ఏ యీసంఘమున కాలసిన సభ్యులు చూడవచ్చును. సదరు జాబితాలో కనరాదు చూడలేని ఎన్నికకు నిలుచుటకు గాని సమ్యకుల నివృత్తుకు గాని అర్హులు

9. జిల్లాసంఘమువారు ఎం కార్యాలయమున ఉన్న సభ్యులసంఖ్యకు బట్టి సమ్యక్తరహా ఎన్నికలు చేయవలెను. అందుగా యొక్కతైన ఎన్నికలు ఏ కెము లే నికానీ, 2 నిరునామా 3 నికానీ, 3 నిరునామా 4 నికానీ, 4 నికానీ దారు సమ్యక్త గానం ప్రతికరదలి యొక్కతైన సంతకము అందవలె తెడవైపున ఆ నియమ ప్రకటన అభ్యర్థుల పేర్లు, ఆ పేర్లయెడల యొక్కదారు సమ్యక్త దెను పుటములు యుండవలెను. జిల్లాసంఘ కార్యదర్శి గ్రామ, పట్టణ సంఘసభ్యుల సంఖ్యనుబట్టి సమ్యక్తరహాను ప్రతి సంఘమునకు ఏ ఏము 80-6 తేదీ లోపు చేరునట్లు బంధించవలెను

10. ప్రతియొక్కదారును తన గ్రామమునకు నియమించబడిన యొక్కకోద్యోగి యొక్క కరు యెర్పాటుచేయు బహిరంగ పత్రమున ఆరొక ఉదయము 7 గంటల మొదలు 11 గంటల లోపుగా గాని సాయంత్రము 1 మొదలు 6 గంటల లోపుగా గాని తనసమ్యక్త వసూలు చేయవలయును దవలకు కాదు వ్యవహారాలో సంతకమును, నివాసినాడు యొక్కకోద్యోగిచేత తన గుర్తును మరియు తాను యెన్నుకొనబడిన అభ్యర్థి పేరు యెడల తన సమ్యక్తి తెలుపు 5 మాత్రును వెట్టవలెను

11. ప్రతి ఎన్నికదారును యెంతమంది అభ్యర్థుల అన్నిను ఆ నియోజకవర్గమున నుండి యెన్నుకొనబడు నియమిత ఎడిన సభ్యులసంఖ్యకన్న ఎక్కువసమ్యకుల నియోజకు

12. అభ్యర్థుల తరతును యెన్నుకోద్యోగిగా నుండకుడదు. జిల్లాసంఘసభ్యుడు అభ్యర్థి గా నట్టి గ్రామసంఘ కార్యదర్శిని గాని ఫిర్యాదు నుండి జిల్లాసంఘసభ్యులలో నెకరి వైసగాని లేక వేరొక గ్రామసంఘసభ్యుని గాని యెన్నుకోద్యోగిగా నియమించవచ్చును

13. ఎన్నికోద్యోగి యెసభ్యుడు ఎవరికి తన సమ్యక్తి ఎచ్చునది బహిరంగపరుచుడదు

14. సాయంత్రము ఎన్నికలు పూర్తికాగానే యొక్క కార్యమును సువిఖివెట్టి జాగ్రత్తగా కట్టి వీలైతే నీలు చేయవలెను

15. సమ్యక్తరహాను యొక్కకలు జరిగిన మరునాడు క్యయముగ గాని కిజిస్తరు పోస్టునాగ గాని జిల్లాసంఘమునకు చేర్చవలెను. కాన్వీనియన్సు 9-పురుల అభ్యర్థులు, ఉపాభ్యర్థులూ కె-లైన నొరుల కెము 7 నికవేచవలెను. ఎన్నికవలెనది 10-వ తేదీ గాని మరొకవలెను ఎన్నికలకు అట్లేగా అన్నయెడల గాని 15 వ తేదీలో 24 గంటల కార్యక్రమాలెలి ఉకాకా గాని ఘనమును ముగించి జిల్లా ముగిసిన పద్దులకుండుకు వాడు నేని ఉమి. 18-వ మేము 1-వ తేదీలోగా ఎన్నికలు ముగిసినవలెనని ఎన్ని ఫలితములు మేము 1-వ తేదీలోగా ప్రకటించవలెను క్రొత్త జిల్లాసంఘసభ మే నెలా ఘనము గా సమూహకము గావలెను

16. మధ్యరచ్చు ఖాల్లకు ఎన్నికలు — అ. కమె. 1. యీ సమోవా ప్రకారము ఏ ఏము 1-వ తేదీ 0 గెము ఘనము

రాష్ట్ర, సంఘ సభ్యుల యొక్క వై విబంధన కార్యసంఘమువారు చేయుచు వలెనని మార్పులతో అప్పయించును

పున్నవ లక్ష్మీనారాయణం, అభ్యర్థులు.

K. Tirumal Rao, Berhampore Ga njam

నేపనలు కాన్పరెన్సు

రాయలు కమిషనును గోరుట

ఆంగ్ల దేశమునకు రాయబారవర్గము

ఫిల్లీ, ఫిబ్ర 23 — నేపనలు కాన్పరెన్సువారు భారతదేశమునకు సంస్కరణల నభివృద్ధిజేయుట నుగురించి విచారించుట కొక రాయలుకమిషనును నియమింపవలె ననియు, ఆంగ్ల దేశమున కొకరాయబారవర్గమును పంపవలెననియు గోరుచు తీర్మానముల గావించి ఈదినమున తమనమావేశమును ముగించిరి. ఈరాయబారవర్గమున సర్ తేజబహద్దరు సప్తూ, శాస్త్రి బెసెంటుగార్లుదురు.

ఫిల్లీ, 28 ఫిబ్రవరి — నేపనలు కాన్పరెన్సువారి ధ్యాయము చెందుకంటుంటు తిరిగి సమావేశమై యెటు ఆనరలును శ్రీనివాసశాస్త్రిగా రిక్రీంది తీర్మానము నుపపాదించిరి. రాష్ట్రములందును, కేంద్ర ప్రభుత్వములందునుగూడ కార్యనిర్వాహకవర్గమును, కాననసభలకు బాధ్యత వహించునట్లునుగూడ భారత ప్రభుత్వకాననుము, సంస్కరింపవలె ననుకొనికే దేశమునం దభ్యర్థనలుగ వ్యాపి చియుండెను. అందుచే నీ సభకా రీతివయమున ప్రభుత్వకారవల బిందినైఖరి కీసభ వారు విచరించుచు, వెలుపే, భారతదేశమున వివిధములకు అభిప్రాయము గలవారియొక్కయు, విభాగములవారియొక్కయు ప్రాతినిధ్యముల రాయలుకమిషనును నిశ్చయించి, రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుత పరిపాలనను, స్థాపించి, ప్రస్తుతము గవర్నరుజెనరలుచే పరిపాలింపబడు కాఖిల విదేశాంగవ్యవహారములు, స్వదేశీ సంస్థానములతో సంబంధములు, దేశీయరక్షణ మొదలగు కాఖిల రక్షణ మిగిలినకాఖిల సన్నిహిత ప్రజానియమిత భారతకానన సభకు బాధ్యత వహించు మంత్రివర్గమున కొంగ వలెననియు దేశీయరక్షణకాఖిల ఆచరణ సాధ్యమును సంబంధ భారతకాననసభల అధికారము క్రిందకు దెచ్చుటకు ప్రయత్నింపవలె ననియు సీసభ వారు గోరుచున్నాడు.

వైతిర్మానము నుపపాదించుచు శాస్త్రిగారిటు నుడివిరి దేశమునందు, అగ్రభాగమున జనువారును, పూర్వాచారక రాజ్యములనందు వారునుచూడ తమ కోరికలకు దేశగ్రీవాభిప్రాయాలకు సరిగ్గు విధముగా కానక కాననసభ జుడు స్వపరిపాలన తీర్మానము సంబంధమున కుద్దమయ్యెను. సందేహ మొటిలము నైవలూగారి ప్రతిపాదనకు ప్రతిపాదముగా కుట్టుతుల నొసగి వారిలో సర్ తేజసామి ఆ తొల్యు కమర్షాగార్లు పురు మాత్రమే కేంద్రము దగినవారు, ఈ విషయమున యర్థగాను మాటలాడి యుండకపోవుటచేత నాతని యభిప్రాయ మేమో దెలిపిచు సర్ తేజసామి అత్యురగాన కరణలలో మాదిరిన పద్ధతికి ముగిమే ప్రతిపాదించుచు విభజన గాని, ఆలూ కోరికకు ప్రతిపాదించుకే తదు సా ఘోరకారములచే నీవంజు నెట్టివార గూడ కను సభము మొక్క రక్షణకు పూచీగావలెనని కోరికగాని బాధకాననసభపాలనా కక్రరక్షణకాదు వనామృదిక, బాహ్యదేశ, నిర్మూలముల ప్రతిభు లో కొందరి ప్రాతినిధ్యమును కేక కారణమున నమ్మచున్నాన. ఈవిషయమున ప్రభుత్వముగాని వైఖరిచారకముగ నున్నది. ఇందు కీదేశపు ప్రభుత్వముగాని ఆంగ్ల ప్రభుత్వముగాని నిందింపబడలేదు.

సర్ మాల్కం హెయిలీగారా విషయమున అచిచారి తమకు వచనములకు ఇరుప్రభుత్వములను, బాధ్యత ఈ వ్యవధిలో సర్ అలివియగారు విషయమును పూర్తిగా విచారించి, 26 వతేదీన భారతీయుల కోరిక కనుమరచుకు ప్రకటన మొనర్చునని నమ్మచున్నాను.

రాయలుకమిషను సమర్పనము

శాస్త్రిగారు తమవార రాయలుకమిషను న గీకరించుటను సమర్థించుచు మాటలాడిరి రాయలుకమిషను అనిన బ్రిటిషు ప్రజలకు బాధగా నర్థమగును. రాయలుకమిషనును నిశ్చయించునెడల, భారతప్రభుత్వకాననుములో వెలుపబడిన పద్ధతులకంటె నెక్కువ భిన్నమగు పద్ధతుల నవలభించుటలేదని, జాప్రతిభ వీలగును అంటియగాక, రాయలుకమిషను వైయెడల, అన్నిసంఘములవారియొక్కయు, అన్నిపక్షములవారియొక్కయు, సామ్యములను, కాదనలను బాగుగ పరిక్షింపగలగును ఈసంఘము

నందు విచారితము అందుటచే, వివిధ సంఘముల వారియందు విశ్వాసమును గలిగించును. అధికారతర సంఘమైనచో, సాధులను పిలవట కధికారములేను అంటియగాక అట్టి సంఘ మొరయుత్తర మొదైనచు దానికి ప్రతినిధులనుగూడవయములు బాహుల జేర దీక్షింపరు వివాదము నందుచున్న భాగములవారికి సమాధానము తగు కుచ్చుటకు రాయలుకమిషను నెక్కువ తగియున్నది. కాన లుకమిషనును, నిశ్చయించియెడల, నది స్వయంనిర్ణయ సూక్ష్మము భంగకరము గాబాలను అప్పుడుగూడ కన్వేషను కి, రాండు పేటిలు సమావేశము గావచ్చును ఇట్టిమిషను యొక్క ఫలితములు సంబంధింపరాగ నుండునని నమ్మచున్నాను ఆమిషనువారి నూచము సంబంధింపరాగ లేచో నేపనలు కన్వేషనునందు కునమే ఈవిషయమున చర్య దీక్షింపవచ్చును.

రంగారాగారు మొదలైనవారు వైయము, విజేక, రాజకీయ కాఖిలలో బాధ్యతకు నెలకొల్పవలెనని గోరుట లేదని కునముగ దెలిపినను, సర్ మాల్కం హెయిలీగారు తమయవకాశములలో నాచయములకు గమనింపలేదేను ఆ తీర్మానమునం దీరివయమున కునముగ దెలిపకపోవుటయే ఇందుకారణమై యుండవచ్చును అందుచే నీ తీర్మానమునం దాచయమున కున మొదలైనవారు వైయము భారతీయులపర మొర్యునలెనియు, ఈకాఖిల కాననసభల అధికారమునుండి పూర్తిగా మినహాయించరాదాయ కునముగ దెలిపిచు రంగారాగారు సర్ తేజసామిపాదించుచున్నాడు. ఈచరణలతో పూర్తిగా నంగీరించుచున్నాడు.

రంగారాగారి సవరణ

రంగారాగారి ప్రతిపాదనపై, శాస్త్రిగారి ప్రతిపాదన కీక్రిందిసవరణ జేపబడినది. “ఈలోగా, వైనిక కాఖిల, అగ్లెర్, బ్రిటోరియం పలూలము, క్రమకమముగా సభికముగ కాననసభల అధికారము లో విడిచిచ్చుటకు చర్యదీక్షింపరాగ కేర్పాటులు గావించవలెను” రంగారాగారు మాంలాడుచు ఈ తీర్మానము భారతకాననసభవారి తీర్మానమునకు ప్రతిపాదముగ లేదనియు కర్వసేవాధికారి కుల మా నొనగుటక గా నొక కారతీయమంత్రిని నియమింపవలెననియు నుడివిరి.

డాక్టరు బెసెంటు

బి సి పాట, సర్ డి. పి సర్వాధికారిగార్లు తీర్మానమున లుపరచిరి డాక్టరు బెసెంటు గారు మాటలాడుచు కన్వేషను యొక్క ప్రాముఖ్యతను వర్ణించుచు భారతప్రభుత్వనిర్మాణము నెమ్మదిపెట్టవలెననియు రక్షించుటయొక్క విధములు భారతీయారే తమకే భుక్తినిర్మాణమును తయారుజేసి దాని కాననము నొనర్చుటకు పార్లమెంటువారి కంపనలెనని నుడివెను. రాయలుకమిషను, అపాదములై లాభ మధికముగ నుండుననియు అందుచే తమప్రజాళిను గంతోనముతో నాదిచారణకు నీవేదించెద మనియు నుడివెను.

మన్నుల నిరాకరణము

పాలుగారు మాటలాడుచు, ప్రభుత్వమువారి ఆరాజకవ్యయవర్తికను నిరాకరించిన తరువాత మన్నులను చెల్లించు నిరాకరింపవలెననియు, కాని ఆయలను దేశ మింకను నిద్రముగాలేదనియు, అట్టిరన్నిటల ప్రజలే బాధపడెదవని ప్రభుత్వము అగిపాదనియు నుడివెను.

అధ్యక్షుని అంత్యో కన్యానము

సర్ తేజబహద్దరు సప్తూగారు, సమావేశమును ముగించుచు భారతకాననసభలో జరిగినచర్యనుగురించి దీర్ఘముగ ప్రసంగించి, ప్రభుత్వమువారుదెలిపిన విషయములకరించుడివెను సంస్కరణల నావీయుండుటగ ను, తేజయాంగ సభ్యుడు దెలిపిన కారణములే, అట్టిపరిస్థితులను పరిష్కరించుటకుగాని రాయలుకమిషనునో, రాండుపేటిలు సమావేశమునో విముఖములయ్యవలెననియు లుపరచుచుచుచి భారతకానన సభలోజరిగినచర్య నాకాఖిలవిషయములగురించెను ఈచర్యను దీర్ఘమున వివరింపరాగ విషయమునుసాపాదించుటకు మాత్రమే యాత్నించినట్లుగి గాన, ఈవిషయమును గంభీర్యంతో గమనించినట్లు గాన్పించుటలేదు ప్రభుత్వమువారిపేరును కాపాడు కొరకుగాను, బాధ్యతా నులపరిపాలనను, అధినివేశ పరిపాలనను చాలభేదముగల వచు వాదనపై నెక్కువ కట్టుపట్టలేదని భావించెదను భారతప్రభుత్వకానను బూటకము గాదు.

స్వరాజ్యక్షేమమునకు హెచ్చరిక

కొందరు రాజకీయజ్ఞుల విధ్వంస సకచర్యలు నిరసించు తగియున్నవి కార్మికప్రభుత్వమువారు తమ ప్రకటనల సీతేమున

కర్వలో నాచరణలోనికి దెచ్చెదనని నమ్మచున్నాను కార్మికతమువారి వనిని కన్వేషర మొదలైన కార్యముల నొనర్చుచు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు, అందు ముఖ్యముగా కేంద్రప్రభుత్వము నందు ప్రస్తుతపరిస్థితు లెక్కువకాలము నిలవకాలవు.

వైనిక కాఖిల భారతీయులపర మొదలైన కరలంబించిన విధానమునే సాగింపవలెనని భారతదేశము శాస్త్రికతాబ్రహులకాలము వేచియుండవలసినదయ్యును తీకమిషను, భారతదేశాభివృద్ధికి భంగకరమును నూచనలగావించు నని దోచుచున్నది అధికారకాఖిలను సంస్కరింపరాగివృద్ధిలో సంబంధములేకుండ ప్రత్యేక కాఖిల పరిషత్తుల విధించి చరణల ప్రభుత్వనిర్మాణము ఆచరణయొగ్యముగ మార్చి, ప్రతియొక కాననసభవారి అధికారము క్రిందలేని కాఖిలను గాత్రమునను, కాననసభ అధికారములోనికి వచ్చు విధమున నొనర్చిన యెడల భారతీయుల అంగీరింతురు.

కన్వేషను సమావేశము

ఫిల్లీ, ఫిబ్ర 26 — నూతన సంస్కరణల ప్రచారికను రచించుటకుగాను, కన్వేషనువారు మొదలు ఏ ఏట 21, 22 తేదీలలో అలహాబాదునందు సమావేశ గావలె నని తీర్మానమున నేపనలు కాన్పరెన్సువారు రామాదిరి (అ) (వె)

ఆంధ్రయువజన స్వరాజ్యసభ

రాజమహేంద్రవరము

ఈదినమున(24-2-24) 8 గంటలకు రాజమండ్రి తాటకా కంగ్రెస్ అఫీసులో ఆంధ్రయువజన స్వరాజ్యసభ సమావేశమయ్యెను బ్రహ్మజోస్యుల ముబ్రహ్మజ్యోగిగార్లుగూడెరిరి ఈ క్రిందితీర్మానము లేకగిరిముగా ఆమోది పడినది.

(1) ఈ సంఘమువలెము ప్రపరింపబడుచున్న ‘కంగ్రెస్’ పత్రికకు నుమా గ సంవత్సరమునండి సంపాదకత్వమును జయిడదముగా నిర్వహించి, ప్రభుత్వముచే 124 ఏ 158 ఏ. నెక్కులక్రింద 15 మాసములు కార్యాచరణకు పంపబడిన శ్రీయుత కాండేల రామచంద్రరావుగారి ఈ సభకారు అభినందించుచున్నాడు.

(2) శ్రీయుత కాండేల రామచంద్రరావుగారి స్థానే శ్రీయుత బ్రహ్మజోస్యుల ముబ్రహ్మజ్యోగిగారిని ‘కంగ్రెస్’ పత్రికకు సంపాదకముగాను, ప్రకాశకముగాను యుండుటకు తీర్మానించవలెను.

(3) శ్రీయుత కాండేల రామచంద్రరావుగారిస్థానే శ్రీయుత జోల్యడి లింగరాజుగారిని ఈసభకు కార్యదర్శిగా నెమ్మకొనవలెను.

(4) స్వరాజ్య సువజనసంఘాలకు శ్రీయుత బ్రహ్మజోస్యుల ముబ్రహ్మజ్యోగిగారి సంపాదకనిగానుండుటకు కోరి దమైది. (5)

శ్రీ మహాపాధ్యాయ

వేదం వేంకటరాసు శాస్త్రిగారిచే రచింపబడిన “ప్రతాపరుద్రీయ” నాటకమున గొప్ప పోటీపరీక్ష.

ఈ లాభోత్తి ఏకైక్ మామూన (1-24)

వైవాకలో చుగును

‘బాలబాల’ ‘మామల’ క శ్రీకృష్ణ (ప్రాప్తి) నిర్మితమును ప్రతి టున ప్రతాప విద్యాసభ చెతముకి జనార్ధన వేరకు గట్టిభావముల మువరు ఆంధ్ర (60/-) రూప్యము లొక్క క్కటి విజయము కలెం యంగంధరునకు మాట యేబది రూప్యముల కరకరలంబును నొసంగుదును. సమాజమునకు భాషముగ రాసన్న డాలు నూటయేబదిరూప్యములు (150/-) కమాదిరిన ‘కాన్వేష’ (80) మంది చొప్పున రెండు (2) కోజులవరకు మార్కెటు భోజన వజ్రవాదికకతిమాత్రము అగమ్యుడను గాన యేర్పాటు చేయవలెనని యెక్కువ లెనకి వారే భరింపవలయు దరఖాస్తు కరణము (40/-) సహితముగ మార్చి 25 వ తారీఖునాపున అందినచే అదిపట్టు శ్రీ గ్రంథకర్తగానెంకియు సమాజములవారే అంజ్ఞానందములను శ్రీ కృష్ణా లెక్కరువారు మొత్తముమీద పంపెమునకు మాకే యాజ్ఞ నొంగిరి చతుర్థ మద్రజమున వెలువడిన పుస్తక మధారముగ విరు (5) గంటలలో సాధ్యమైనంత వరకు (ప్రాప్తి) అందించుట సీనులు తెలల తగ్గించి యాడవలయును కేరీషాకారుల ఇరిర అనసరమగు విషయముల ముందుముందు కునవి జేయుదును.

జమ్మలమడక పూర్ణానందం, c/o వేదాంతం శంభుశాస్త్రిగారు గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924వ సం॥ ఫిబ్రవరి 25 వ తేది

సోమవారము

భిన్నమార్గములు

—100—

శాసనసభ్యులయినను ఒక్కత్రోవ నడుచుచో కొంత లాభముండును స్వరాజ్యపక్షము వారు ఇండిపెండెంటు పక్షమువాని తమలో జెప్పుకొనుటకై, రాండుచేబిలు సమావేశము గోగుటతో సంత్రిప్తిజంబులపెచ్చెను మొదట గోరిన తీవ్రముగు కొర్రెలను తగ్గించుకొనవలసి వచ్చెను రాజకీయనిర్బంధతులను విడుదలజేసి, నిర్బంధ శాసనములను రద్దుజేసినగాని ఎట్టి సమాధానమునకు వచ్చుటకు వీలులేదని గోరుటకు వీలులేక బోయెను రాయల్ కమిషన్ బసికరాదనియు, రాండుచేబిలు సమావేశము గావలయుననియు సామ్రాజ్యశాసనసభకు తీర్మానించినందులకు, మంచియో ఁడ్డయో శాసనసభ్యులందరును అంతకు తక్కువ సంగీకరింపకుండు శుభ మూనుచో కొంతవడి ఆర్థముండును ఈ మార్గము సంగీకరింపని మితవాదులు సయితము, కొంతకాలమువరకు తమ వ్యక్తిత్వమును నెనుకు బెట్టి, స్వరాజ్యపక్షమువారికి తగిన యవకాశ మొసగియుండువలసినది అందుకు మారుగ అంధములో కుంభ మన్నట లి మితవాదులును బిసెంటువర్గమువారును నేషనల్ కన్వెన్షను సూచనతో మొదలు బెట్టి, తుదకు రాయల్ కమిషను సంగీకరించుటతో సంత మొందించిరి శాసనసభ తీర్మానము సంగీకరించిన రంగాచార్యులు ప్రభృతులుగూడ మరల నీ సమావేశములో జేరి, రాయల్ కమిషను సంగీకరించిరి

వీరి నిలుకడి నెంతని కొనియాడవచ్చును! డిల్లీలోనే రెండవక్షములవారు గూడి, ఒకరు రాండుచేబిలు సమావేశము గావలయునని కోరుటయు, మరియొకరు రాయల్ కమిషనును గోరుటయు ఎంత యందముగనున్నదో యూహించవచ్చును హెయిలీగారిసంతి తగ్గెట్లునీకి, తన యిచ్చను నెఱవేర్చుకొనుటకు ఆర్థంతానుకూలా వకాశ మేర్పడుచున్నది. సర్ సిడ్నీ ఆలివియరు గారు ఉభయలో నొకపక్షము సభిమానించుటకు వీలుగలుగుచున్నది నేషనల్ సమావేశమున కధ్యక్షత వహించిన సర్ సప్రూగారు, రాయల్ కమిషనుపై దృష్టి నిలిపి వీరికింకను ఇంగ్లండుకు రాయబారముల పంపవలెనని అభిలాష గలదు. బ్రిటిషు ప్రజలయినను యాచకును గాక, ఆర్థికారము గల భారతీయులను మాత్రమే కారవి శేదరను విషయమును వీరు గుర్తించుచున్నారు. బిసెంటుగారిదివరకు నేషనల్ కన్వెన్షనును విషయమై ఆందోళనము సలుపుచుండిరి ప్రజాప్రతినిధులు గూడి స్వపరిపాలన విధానమును తయారుజేసి బ్రిటిషువారికి సమర్పింపవలయునని గోరుచుండిరి. ఈమె సూచనలకు రాయల్ కమిషను విరుద్ధము రాయల్ కమిషను సూచనబట్టి, హిందూదేశము పరులుజెనెడి పరిక్షలలో జయము గాంచవలయును. లేకున్న దేశమున కెన్నటికిని ముక్తి యుండదు. నేషనల్ కన్వెన్షను సూచన, స్వయంనిర్ణయమునకు తా వొసగుచున్నది.

ఇట్టిసితిలో సప్రూపక్షమువారికిని, బిసెంటు వర్గమువారికిని పాత్ర గుడురుటలు? ఇదియొక విధముగ గుడిరినది. రాయల్ కమిషనువారు విచారణజేయునెడల, నేషనల్ కన్వెన్షను వారు తయారుజేసిన స్వపరిపాలన విధానమును కమిషను వారి కర్పించెదరట ఈరీతిన రెండువలులును చేకూరగలవు. బిసెంటువర్గమువారు తమకోర్కెలను మొదట పార్లమెంటుసభవారికి దెలుపదలచిరి ఇప్పుడు రాయల్ కమిషను వారికి దెలుపు తో సంతృప్తిజెందిరి ఇట్టి యాలోచన ఎంతపరిహాసాస్పదమో యూహి పవచ్చును రాయల్ కమిషను సూచనతో నొకమారు సరిపెట్టుకొనినపిమ్మట, స్వయంనిర్ణయాధికారమునకు తావెక్కడ గలదు? వారినిర్ణయమే ప్రధానమగుచు గద! శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు కమిషనే పరమోత్కృష్టమని వాదించుట వింతగాదు. దేశరక్షణ, విదేశ, రాజ్యాంగ సంబంధములను ప్రజలకిప్పుడు వశముజేయ నక్కర లేదని, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు వాదించుటయు విచిత్రముగాదు నేషనల్ కన్వెన్షనులో శాసన సభ్యులుమాత్రమేగూడి యింక వలయునట శాసనసభల ఎన్నికలలో పాల్గొననివారు పలువురింకను గలరు అంతియగాక ప్రజలలో నత్యల్ప సంఖ్యాకులకు మాత్రమే వోటిచ్చు సభికారము గలదు ఇట్టిసితిలో, హిందూదేశ స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు శాసనసభ్యు లొక్కరు మాత్రమే యర్హులనుట, నిరర్థకవాదము.

రాయల్ కమిషనును నియమించిన గలిగెడి లాభములను శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు వివరించిరి రాయల్ కమిషను నియామక మనిన, బ్రిటిషుప్రజలు గ్రహింపగలరట. మరియొక ఏర్పాటును వారు గ్రహింపజాలరట. అటులగుచో, ఇరెండుసమస్యను పరిష్కరించుటకై, రాండుచేబిలు సమావేశమును బ్రిటిషువారెటుల గూర్చుగలిగిరి? రాయల్ కమిషను విచారణవలన స్వయంనిర్ణయమాత్రమునకు భంగము కలుగదని, శాస్త్రిగారు దెలుపుచున్నారు గాని రెంటికిని సమన్వయ మెటుల గుడురునో తెలియదు. సర్ సప్రూగారు, స్వరాజ్యపక్షమువారి విధ్వంసప్రయత్నములను నిరసించిరి ఇంగ్లండుకు రాయబారముల పంపుటకు, నేషనల్ కాన్ఫరెన్సు వారింగీకరించునటుల జేసిరి రాండుచేబిలు సమావేశమునకుఆలివియ ప్రభువు గారంగీకరించెదరను వదంతులు గలవు. కాని, అట్టిసమావేశమునందు బ్రిటిషువారెవరును గూర్చుండని, హెయిలీగారు ప్రతిపాదించిరి ఆలివియరు గారికి మన్నెటులదలచినను, మితవాదుల సలహా ననుసరించి రాయల్ కమిషనుసూచన కంగీకరింపవచ్చును ఏనొగతియు, వారు రేపటిదినము గావించెడి ప్రయోగములో వెల్లడిగా గలదు నిజమాలోచించిన ప్రస్తుత సమయమున రాండుచేబిలు సమావేశమువలన గాని రాయల్ కమిషనువలన గాని విశేషప్రయోజనముండునని దోచదు ప్రజలసామర్థ్యము ననుసరించియే, స్వపరిపాలనాశయము సఫలమగును కేవలవాక్యయమువలన ప్రయోజనముండకు

కోర్కెల నెన్నిటి నయినను దెలుపవచ్చును. వాలకులు వానిని నిరాకరించుచో నేమి జేయవలయును? అందుకు బయల్పడలేడి ప్రత్యుత్తరము బట్టియే, ఫలిత మాధారపడియుండును తమ కోర్కెలు సఫలమగుచినో, స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రతిష్టంభనల కయినను గడంగెదమనిరి బిసెంటు పక్షమువా రేమిజేసెదరు? ఆ సంగతిని వీరు వివరింపరు వీరు మరికొన్ని తీర్మానముల గావింపవచ్చును మరికొన్ని రాయబారములను పంపవచ్చును. ఇది దప్ప వేరు పద్ధతులను వీరవలంబింప

జాలనపుడు, పాలకులు లక్ష్యవెట్టుట పొనగదని, పూర్వానుభవము తేటపరుచుచున్నది. ప్రజల స్వశక్తిపై ననే, అనుకూల ఫలిత మాధారపడి యుండును. మితవాదుల సమావేశ మొక్క సత్యమును మాత్రము తెలుపుచున్నది పాలకు లీ సంగతిని గుర్తించుట మేలు సంస్కరణములతో సంతృప్తిజెందెడి పక్ష మేదియు హిందూదేశమున లేదని సువ్యక్తమయినది మితవాదులు సయితము సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి నే గోరుచున్నారు వారి మార్గము లింకను యూచక కద్ధతుల బోలియున్నను, లక్ష్యము నందు మాత్రము భేదము గనుపించదు. నాలు దినములు గడిచిన పిమ్మట, వారి మార్గములుగూడ అసహాయవాదుల మార్గములలో విభిన్నము గాక మానవు.

ప్రజాశయములను విఫలపరిచి, నిర్బంధముల నధికముగ బ్రయోగించు కొలదియు, అన్నిపక్షములును ఏకాశయబద్ధములై ఒక్కత్రోవను ద్రొక్కుటకు వీలగును స్వరాజ్యసిద్ధి నేడుగాకున్న రేపయినను గలుగకమానదు అట్టితరి, పాలకులు దూర దృష్టి గలవారగుదురేని, ప్రజల స్వపరిపాలన స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుట కేమాత్రము తడవు జేయుట పాడిగాదు ఆలస్యముజరుగు కొలదియు, వ్యవహారము మరింత విషమ మగుట తటస్థించును. శాసనసభలోని వివిధ పక్షములవారును తమ యిచ్చ వచ్చినటుల సంచరింపవచ్చును. ఆవిషయమును ప్రజలంతగ విచారించ నక్కరలేదు. ప్రజలు మాత్రము, స్వరాజ్యసంపాదనకై తాము సలుపవలసిన విధిని నిర్వహించుటలో నేమాత్రము వెనుదీయగూడదు పైవై మెరుగు లెన్ని జేసినను, ప్రజాశక్తియే తుదకు స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి తోడ్పడును పరాశ్రయము వలన నిసుమంతయు లాభముండదు ప్రజాశక్తి వృద్ధియగు కొలదియు, స్వపరిపాలనము నెసగుటకు పాలకులు సుస్తీజేయ జాలరు. దేశ స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుటకు ప్రజలకన్నను పాలకు లెక్కుడు ఆశురము జూపుట తటస్థించును. ఈ సత్యమును గ్రహించుచో, ప్రజలు తమ కాలమును వ్యర్థపరుపజాలరు స్వీయప్రయత్నములను సడలించజాలరు భిన్నమార్గముల ద్రొక్కి, జాతీయ సుచలనమును నిరర్థకము గావింపజాలరు.

విషాద సంఘటనము

అకాలీ వీరులు తమ గమ్యస్థానము జేరుటకై ఎట్టి త్యాగముల కయినను వెనుదీయరని, ప్రపంచమున కిదివరకు రెండుమార్లు వెల్లడియయ్యెను. ఇప్పుడు మరల వెల్లడియగుచున్నది నాభా సంస్థానాధీశుడు రాజ్యపదవినుండి దొలగింపబడవలసివచ్చుట, నాభా పరిపాలనము రానురాను మిగుల నిరంకుశమగుచున్నది అకాలీలు తమ గురుద్వారమునందు జేరి స్వేచ్ఛగ పూజసలుపుకొనుటకు నిరోధ మేర్పడుచున్నది అకాలీ లీయవ మాసము భరింపజాలక, జయితో యాత్రకు వెడలిరి వందలకొలది అరెష్టుల అరెష్టులను లెక్క వెట్టక ని మారు 50, మంది నొక్క జట్టుగ బోయిరి వీరు జయితోకు బోగనే, నెట్టి బీభత్సముజరిగెనో ఇత పత్రికలో వివరింపబడెను ప్రముఖులగు లాలా హంసరాజ్, పద్మశుభచెట్టిగార్లగార్ల గాక, న్యాయాధ్యక్షులు టైముస్ పత్రికా ప్రతినిధిగూడ పంపివేయబడెను. ఏమి జరిగెనో తెలిసికొనుట కయినను వీలులేని స్థితి యేర్పడెను నాయకులగు డాక్టరు కిర్పూ, ఆచార్యగిద్వా సిగార్లు అరెస్టు జేయబడిరి. గిద్వాసిగారిదివరకు

పత్రికలకు పంపుచున్న సమాచారమును పంప వీలులేక బోయెను. అకాలీ జతపై నేల తుసాకుల ప్రేల్చవలసివచ్చెను? 16 మంది చనిపోవుటకును, నలువది ఏబదిమందికి గాయములు తగులుటకును అవసర మేమి గలిగెను? చెబ్బులు తగిలిన వారు ప్రజలలో గలరుగాని, పోలీసు దళములో గనుపింపరు. జయితోకు బోయిన అకాలీజట్టులో నెవరును దౌర్జన్యమునకు పాల్పడ లేదని, అధికారప్రకటనముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. వారితోగలసినచిన్న ప్రజలు అల్లరులకు పాల్పడిరని మాత్రము, సూచించబడినది ఇది నిజమగుచో, పోలీసువారిలో గూడ కొన్నివర్తమాలు గలుగవని గాని, ఆయుధపాణులగు ఆరువేలమంది సిక్కులను నతిసులభముగ పారద్రోలుటకు సాధ్యమగునని గాని యూహింప వీలు లేకున్నది. మొత్తముమీద విశ్వసనీయమగు వర్తమానమింతవఱకు వెలువడలేదు ఇతరవార్తలబట్టి సత్యము గ్రహించుట కవకాశములేకుండ జేయబడెను ఏటయెటులున్నను, నూతన నాభాసంస్థానాధికారులు అనవసరభీతికి లోనై సంక్షోభము గలుగజేసిరని దోచును. గోరంతల కొండంతల జేసినటుల గనుపించును. ఇంతటితో నిరుత్సాహపడక, మరియొక అకాలీదళను పంపుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నట్లు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి అకాలీలు తమమతమును రక్షించుటకు, ప్రాణత్యాగమునకు వెరువరిని స్థిరపడుచున్నది అకాలీ లింతవరకును దౌర్జన్యరహిత సత్యాగ్రహ మార్గమవలంబించి, ఎట్టికష్టములననుసను సహించి, మహాత్ము యువ దేశమును నిష్కర్షగ ననుసరించి, మతరక్షణకు గడంగి, భారతవర్షమున కంతకును మార్గదర్శకులయిరి. అట్టి ధీమతు నేడు దౌర్జన్యమునకు గడంగెడరిని యూహింప వీలులేదు సత్యాగ్రహ వ్రతులెవ్వరును దౌర్జన్యమునకు పాల్పడలేదని ప్రకటించబడినది. ఇతర ప్రజలు ఆత్మనిగ్రహము నొకవేళ గోల్పోయి రేమో తెలియదు. అధికార ప్రకటన విషయములు విశ్వాసార్హములుగ దోవపు కాని, అధికారు లెటుల మెలగినను, వారెట్టి నిరోధములకు పాల్పడినను, ప్రజల తేమాత్రము గినుక వహింపక, అహింసావ్రతిమును నిష్కర్షగ కొనసాగించిననే, సత్యాగ్రహము విషయము గంచును. అటులగాక దురాగ్రహముకింద నిది కఠినమింపుననే, సత్యాగ్రహ సౌందర్యము చెడిపోయి, ఉద్యమము నిజశక్తిని కోల్పోవును ఆత్మశక్తి జూపుటచేతనే, అకాలీ లింతవరకు పంపజన స్తుతి పాత్రలయిరి ఏ రొకవేళ దౌర్జన్యమును చేపట్టదరేని ఉద్యమమంత రించును ఉత్సాహమునకు, హింసయే వెరుపురుగుపెట్టిది. పరుల నిరోధము దానికి బలము గలిగింపును గాని క్షీణింపజేయజాలదు ధర్మపదిము దప్పినమాత్రము, సత్యాగ్రహము తప్పక విఫలమగును. అకాలీలు అహింసయే తమ యుద్యమమునకు ప్రభావ మయినదని గ్రహించెదరు గాక? నేడు జరిగెడి శాసనసభలో, జయితో షరిఫ్తులను గూర్చి విచారించుటకై అవకాశ మియవలయునని, అసాధికారసభ్యులు గోరెడరు అక్కడ జరిగెడి చర్చలో, వివరములు తెలియునేమో చూడవలయును నిరాయధులగు అకాలీల ముణము జరిగినందులకు, పంజాబు సిక్కులు ఆత్మంతాదోశన పూరితులై యున్నారని, శాసనసభ్యు లగు సర్దారు గులాబు సింగుగారు రాజప్రతినిధిగానికి తెలియజేసిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును అకాలీల కీ నమయమున తోడ్పడవలయు నని, మహమ్మదాలీగారు

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని పూజానిధి

లక్ష రూపాయలు సమకూర్చవలెను

యధాశక్తిని తోడ్పడుడు

వాగ్దానములు	వసూళ్లు
ఒక ఆంధ్రభక్తుడు 1500-0-0	ఒక ఆంధ్రభక్తుడు 15-0-0-0
వైదా వెంకటచలపతిగారు 1116-0-0	దేశభక్తుడు 4-0-0-0
ల. సుబ్బారావుగారు 116-0-0	లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావుగారు 116-0-0
చావలి రామసోమయాజులగారు 116-0-0	వేటూరి కృష్ణబ్రహ్మంగారు 25-0-0
చిట్టూరి నరసింహంగారు 116-0-0	బాదం కామరాజుగారు 5-0-0
వేటూరి కృష్ణబ్రహ్మంగారు 116-0-0	వివాకర్ణ నూర్యనారాయణగారు, ఆంధ్రభవనం 2-0-0
యల్లాజోశ్యుల కామేశ్వర రావుగారు 116-0-0	గాంధీభక్తుడు 0-4-0
డి. వి. ఎస్. రామగారు 116-0-0	సి. వి. రంగం శ్రేష్టిగారు, నాచణపావరం, చిత్తూరు జిల్లా 1-0-0
ఒక దేశభక్తుడు 40-0-0	
బాదం కామరాజుగారు 5-0-0	
వివాకర్ణ నూర్యనారాయణగారు 2-0-0	
గాంధీ భక్తుడు 0-4-0	
	మొత్తము 2058-4-0
	మొత్తము 2719-4-0

హెచ్చరించుచున్నారు. మతధర్మమునకు భంగము కలిగినపుడు, ఒక మతమువారికొక మతమువారికి తోడగునపుడే సంఘీభావము గుదురుచు వాతైక్య కృత బలబడను మహమ్మదీయ మతమునకు ప్రదవము గలిగినపుడు, హిందువులు వారికి తోడ్పడుట చేతనే, హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యము బలపడెను అటులనే సిక్కుమత సంరక్షణకు హిందువులును మహమ్మదీయులును తోడ్పడి, పరస్పర సహకార భావము గనుకరుపవలెను అట్టి భావమును చూపగలిగినపుడే, భారతీయులు స్వాతంత్ర్యార్హతను వెల్లడిజేయ గలుగుదురు.

కెనియా భారతీయులు
కెనియా భారతీయులు, తలపన్నును చెల్లించుట నూనికనియు, నాయకులు కలుపుకొంచుచే నిర్బంధింపబడి రనియు, వర్తమానము తెలియచున్నది కెనియా భారతీయులు ఆంగ్లాంగమును నిలుపుకొన బ్రయత్నించుచున్నారు తమకు గలిగిన శ్రమమానములను వారు భరింప నెల్లరు శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు కెనియా భారతీయుల ప్రశ్నగూర్చి ముచ్చటించుచు వారు తల పన్నును చెల్లించకుండుట న్యాయమేననియు, హైదరాబాద్ వారి నిశ్చయమునకు ప్రోద్బలమొసగుట ధర్మమునందు నుడిచి పన్నుల నిరాకరణమును, శాస్త్రిగారివంట రుత వాదనాయకుడు గూడ ఆమోదించుట జూడ, కెనియా భారతీయుల స్థితి ఎంత దుర్భరముగ నున్నదో గ్రహింపవచ్చును కెనియా విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నియమించెడి మిటీవలన, విశేష ప్రయోజనముండునని, శాస్త్రిగారి కయినను నమ్మకము లేకున్నది భారతీయులు పన్నులు చెల్లించకుండుటకు నిశ్చయించినపుడు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడదరాయని, శాస్త్రిగారుడుగుచున్నారు ఇండియా ప్రభుత్వము వారెటుల మెలగెదరో, రీడింగు ప్రభువుగారు తెలిపిన ప్రసంగముబట్టియే గ్రహింపవచ్చును ప్రతికార చట్టమును స్వేటు కొన్నిలు

సభలో చర్చించినపుడు, ప్రభుత్వమువారు వహించిన తటస్థభావము, వారి దృష్టిపథమును గోచరింపజేయుచున్నది. శాస్త్రిగారు తాము మారిపోయిన నటుల అంగీకరించిరి భారతీయులపై నవమానముల నింకను గురిపించు కొలదియు, దేశములో నింకను నెక్కుడు మార్పు జరుగక తప్పదు స్వేచ్ఛ ప్రభువులు సామ్రాజ్యమును ధ్వంసమొనర్చి బూచుచున్నారు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారుగూడ వారినే బలపరుచుచున్నారు ఇట్టి ప్రిత్వి, భారతీయుల కరులు రక్షించెదరిని దలచుట, వర్ధిల్లుటాహ హిందూదేశమునకు అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యము లభించినగాని పరిస్థితులు చక్కబడవని, శాస్త్రిగారుగూడ చాటుచున్నారు. కెనియా దక్షిణాఫ్రికాలో నివసించెడి భారతీయులయెడ, హిందూదేశి వాసులకు పోషకప్రేమగలదేని, తాము క్విరస్వరాజ్యసిద్ధినిగాంచుటకు దృఢప్రయత్నముల గావించవలెను ఇంతకన్నను భిన్నమార్గము లేదని, తేటతెల్లమగుచున్నది శాస్త్రిగారు చూడవేరుమార్గములేదని కనిపెట్టిరి భారతీయు లింటి స్వరాజ్య బడయ, ప్రయత్నించుచుండ, అదినివేశ రాజ్యములలోని సోదరులు సాత్వికనిరోధమును బూని స్వకారమును మాత్రమేదే గొనవనుచుగూడ నిలువజెట్టుటకు ప్రయత్నించుచో, స్వాతంత్ర్యసిద్ధి నెవరును ఆటంకపరుపజాలరు. హెయిలీగారు శాసనసభలో నిటీవల ముచ్చటించును, బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకును అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమునకును తారతమ్యముగలదనియు, హిందూదేశమునకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము మాత్రమే లక్ష్యముగ నున్నదనియు, సూచించిభవ గలిగింపదలచిరి ఇట్టి తారతమ్యము బనికరాదని, నప్రూగారుగూడ తెలుపుచున్నారు. అధినివేశ రాజ్య స్వాతంత్ర్యము చేకూరుకై, ప్రజలు తమశక్తిసంతను వినియోగించి, హెయిలీ గారి బోలు అధికారుల నిరోధక యత్నములను నివారించుట ముఖ్యము.

రుధిరోద్ధారి సం॥రం మాఖమాస బ॥ ౩, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

పత్రికా స్వీకారము

ఆంధ్రసర్వస్వము - సంచిత్ర మాసపత్రిక:-

సంపాదకుడు: శ్రీ గుర్రు వీడిది వెంకటరావుగారు. ౧వ సంపుటముయొక్క ౧వ సంచిక మాతాశాలయమున కందినది ఇందు గద్యపద్య వ్యాసములు గలవు. ఆంధ్రదేశాంధ్రభావలకు సంబంధించిన వ్యాసము లిందుఁ బ్రకటింపఁ బడునట. సంవత్సరమునకు నందా రు ౩-0-0.

* * * * *
శివాజీ (భారత ౧):- గ్రంథకర్త: వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

మహారాజును పేరుపడసి సమకాలీనులగు తురుష్కరాజు ఆకు గుండెగాలముగానుండిన శివాజీగారి చరిత్రమిది. తెలుగు వచనము. సులభమగు శైలి. ఒకటిన్నర అంశాల తపాలచీట్లను పంపు వారి కుచితముగ బంపఁబడును.

విలాసము:- భారత, సత్యవల్లి, గుంటూరుజిల్లా.

* * * * *
వ్యాపార లేఖావళి - (పూర్వభాగము) కర్త:

విష్ణుభట్ల మధ్యకళ. వెల రు ౦-౧౨-౦. ఇందు ౧౦ విధములగు వ్యాపారలేఖలు గలవు. ఇవి తెలుగుదేశమునందలి వర్తకులకుఁ జాల సుపయోగకరములు. గ్రంథకర్తగారి యీ ప్రథమ ప్రయత్న మెన్న దగియున్నది. కాగితము, అచ్చు, బైండు, సాగముగా నున్నది. ఈ ప్రస్తకము పెద్దాపురమునందలి కుందరం అందు కో వారియొద్ద దొరకును.

* * * * *
మను కథాసారము. - (తెలుగు వచనము గ్రంథకర్తలు కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు బి.వి.యల్.టి. రూపనగడి నారాయణరావుగారు. మనచరిత్ర యాతాశ్వాసము లాటుప్రకరణములుగా నున్నవి. శైలి బాగుగ నున్నది. ఉచితముగ పట్టులఁ జేర్చబడిన మనుచరిత్రపద్యములు, వాక్యములు, పదములు నీవచనగద్యమునకు వన్నె పెట్టుచున్నది. వెల రు ౦-౪-౦. ఆనంతపురపు ఆంధ్రగిద్దాళ్ళి ప్రచురణాలయమున నీ ప్రస్తకము దొరకును.

* * * * *
భజనోపదేశ శ్లోకములు:- జల్లు రామచంద్ర శ్రేష్ఠిగారు వ్రాసిన తెనుగు భాషావ్యయంతోఁ గలను. తాత్పర్యము చక్కని సులభమగు శైలిని వ్రాయబడియున్నది. చిన్నవైఖాన ముద్రింపఁబడినది (అంశ ౫ అంశ 1 1/2). ఇందు గోవిందచతుర్థక మంజరికా ప్రోత్రమును వానికిఁ దాత్పర్యమునుగూడ గలదు. మంచి కాగితములపై ముద్రించినచో నింకను సాగముగా నుండేది. ఇది ప్రభావగ్రంథమాలయొక్క ప్రథమ ప్రకటనము. విలాసము. - ౧౩ కుచరప్పమే. శ్రీ. వీధి, జి. టి., మద్రాసు. వెల ౧-౦-6

* * * * *
పల్లనరాజు చరిత్రము:- (వచనము) కర్త: శ్రీరామ్ వీరబ్రహ్మయ్యగారు. ద్రవిడాంధ్రదేశములయందుఁ బ్రఖ్యాతులగు రాజులైన పల్లవుల (పహ్నికుల తుత్రిముల) చరిత్రమిది. శిల్పకళ వీరిపాలిటిదై యుండెను. అందుకుఁ దార్కాణముగాఁ గాంచీమండలమునకు నింకను బెక్కుచోట్లను శిల్ప చాతుర్యమును నెఱపుచు వీరుగట్టించిన దేవాలయములు నేటికిని గలవు. గ్రంథకర్తగారి రాజులను గుఱించినవివరముల నన్నిటిని సేకరించి యాంధ్రజనోపయోగముగఁ దెలుగున రచించిరి. వెల రు ౧-౦-౦. బందరు పెరిక్లిమె మొరియలు ప్రెయినింగుస్థూలు తెలుగుపండితులగు గ్రంథకర్తగారియొద్ద నిది దొరకును.

మహాత్మ్యవస్తు

ద్వాదశమంజరి

[వీరుఁడు తమ్మి రాజుగారు]

- క. శ్రీమణిప్రియకాంతుఁడు
కాయజ్యయప్రభావకలితుఁడు జగదా
ధారుఁడు మిమ్ముఁ నిరత మ
కారణముగఁ బ్రోచుగాక గాంధీమహాత్మా.
- క. భరతావనిఁ జన్మించిన
పురుషులలో నుత్తముడవు పుణ్యాత్ముడవుక
బరహస్పాని కటంచును
సరగునఁ మిముఁ గొల్తు రభిలజనము మహాత్మా.
- క. మీరు మహాత్ములు మీపద
సారసములు గొల్పుననుఁడు సత్యాగ్రహసం
ఘాతప్రేతుం డయి ని
హ్మారణముగఁ కార్యసిద్ధిఁ గాంచు మహాత్మా.
- క. మీ రిట్లుద్భవమందుట
ధామణి క్రీస్తుమచు బుద్ధదైవం బనుచుక
శ్రీరామచంద్రుఁ డంచును
సాతెకు భజియింతు మిమ్ము సతము మహాత్మా.
- క. మీరూపము మీతేజము
నీరేజభవాండ మెల్లఁ నిండి వెలుంగక
ధారుణిఁ బుట్టినశ్రీమ
న్నా దాశానందే ముద్రుండు నరులు మహాత్మా.
- క. వీరితినైన ధన్యు
ప్రారంభము నేసి జనగమాజము లెల్లక
మీ రుద్ధరింపఁ బాబుడి
రావీతి కుభావహంబుననకు మహాత్మా.
- క. భారతముకృతఫలంబున
భారతజనపూర్వముకృతభాగ్యంబునగాఁ
మీ రిట్లుద్భవమందుట
భారతఖండమునఁ బూర్ణమహిమ మహాత్మా.
- క. మీ రుద్ధరించుధన్యు
వీరమనంబులంబు నెక్కుం దైనక
ప్రారంభించినచో దత్
క్రాంతిచేయువలన విశాసు పరము మహాత్మా.
- క. ఈరేమజగములకు ధ
ర్యారంభం దెవ్వఁడనుఁ బ్రార్థించినచో
మీ రొకరు తక్కు. రెండవ
వా రెవ్వరు లేరనఁగ నచ్చు మహాత్మా.
- క. మీరును మేమును సోదర
భారతుని జ్ఞప్తిగల్గి వర్తించినచో
భారతమాతకు విజయ
ప్రారంభం బెంతమాత్ర మనకు మహాత్మా.
- క. కోరిక వీడి యాహింసా
భారము వాంఛించి నిత్యసత్యవ్రతసం
చారుడ వైతివి భళి నీ
ధీరత్వము మెచ్చు వచ్చు దివ్యమహాత్మా.
- క. మీ రుద్ధరించుధన్యు
దారతదౌర్జన్యరహితతత్త్వస్వధమె
భారతలక్ష్మీకి విజయ
శ్రీరమఁ జేమాచ్చు నిజము స్థిరము మహాత్మా.

"రాధేయ మనోవ్యధ"

[కే. వి. నరసింహాచార్యులు గారు]

చ. ఆకటకటా! నుయోధనునియాగడ మెల్ల నుండగ, నార! మా
నక నుండొత్తఁజొచ్చెనలనాటిమహిమకుఁ పవహ్నియెం
తకుఁ దెగివచ్చె బండిగలు ధారిణిఁ గ్రుంగుటఁ జూడ వైవే
రికియనం దమంతటఁ దరింపగ రాదనటె యథార్థమా.

చ. నమఁ గొని ధర్మబాదుల నణించి యకంటక మైన వైభవం
బునుఁ గవచుంగ నుండె, సుతపుత్రకశత్రుపరిజనంబుఁ గ
న్దనిమదమంద నుండె, మతి నన్ను దనంతటిచానిఁ జేయఁగా
మనమున నెంచి యుండె, నృపువన్న నశీరిగొంతనాయెడక
చ. ఉఱువకుశక్తి యొక్కటినుటోత్తమమైనదె, నాగువన్న నే
డైతి జిముక్త స్వస్థుండును డిందె, జగముండె దేరు శేలలో
నిటును మునుగుదాక, నితఁడేపునఁజొచ్చెనొచ్చెనింక నె
డైతిఁగనున బోరువాడ నెటుఁ జేరినఁగొనవాడమిత్రునిక.
ఉ. నేనకు నేన నెద నయి, సిగటి ప్రాణపుర భీతిఁ బాటి పోఁ
గా ననుఁ గాంచు వారలు వికావీకనవృత్తు "దుస్స సేనునిక"
నూనుని దాను కన్నులపంజాడగ దాయలుగూర్చిరక్కటా?
హీనుడు వీరుఁచావునకు నెంత భయంపడె"నంచు బల్కుచే
చ. కొడుకు గదా యటంచు రవి కూరిమిఁ దెల్పునహస్యమేని తె
క్కిడక సుకేంద్రుఁ డడ్డికపు డీ పేయిఁ బీలి వర్మపండలం
బిడి రిపు కగ్గమెఱిసిటు లేమనవచ్చు విభాత చెయ్య మీ
యెడల జయం బధర్మమన నే కనుపట్టుగఁ జేసె నక్కటా?
ఉ. "నూనకుమారుడ"ంచు ననుఁజూచి యొకండువించినంత నెం
తో తనలోనఁ గోపఁబడుఁ దుట్టుకుడు న్నను నమ్మి పుత్రులక
క్రాంతిఁ గొలుపొందె నొకరాజ్యమునైన మునుంగి నేనకు
న్నేత నొనర్చె నిట్టి గఱుని నిస్సహాయుఁడ నేనెటం గటా!
ఉ. కల్యణుడు వీరుఁడ బాండవులచక్కటి నేను మెకోరి నన్ను వా
క్కులములం గలంచె, జననమృతమయ్యెను నాచుచావు, సా
కల్యముగా ను యోధనుని గారక మిచ్చితి రిత్యయ్యె, వై
కల్య మికేల? యావలలు గల్గినచో ధృతియే సహాయమా.

ఉ. భీష్ముడు క్రాంతిఁగడుం బడిరి, వీరులు నేనకు వేలు నర్జున
వ్రొవ్విడిన కరావలలు గ్రాగిరి, వైవేల లోకు వారి, కీ
భీష్మపుటాపదం బొంగ మీరు నే! యుంతులే నాయకా
ర్పివృత్తి దగ్గరేకలఁ బండలంబునఁ కేను వైవేలక

ఉ. సంగరయజ్ఞమునునవిదారణమొనర్చుచును మునుగునీ
యంగమలక భనంజయ మహాసంగిలల న్రెచ్చి స్వామిభ
క్తిం గను పట్టె జేసి చింతి ర్గిగడించెను గాక యిప్పుడాఁ
దంగినిభాన నిబలియిండా వెనుకొచ్చెడువాఁడు పోరికిక.

ఉ. భూసురకాప మీయొకటి బూనక యుండిన నేమి చెప్ప జే
వాసురు లెత్తినచ్చిన రమంతయనం బడియంగలానే! కా
ని సుకుమరులు గా కిటులఁ గృష్ణులు జిహ్వులు నన్నెదుర్చువా
రే? సరి; బోనులోఁ బులిని నే నిపు డేమి యనంగరాదుగా.
తే. గీ. భార్యనంబును ద్రాహ్మణులు మరున మునిక
దోచుచున్నవి. పాదోనితోడ నెట్లు
లేని పోరెదనరికట్ట దెజసె నపుడు
"వీరులకుఁ బ్రాణములకన్నఁ బ్రీతియు గణమె"

అంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:- పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

వెల 0-12-0.

పోస్టేజి వేలు.

గ్రంథమును దొరుకుట:-

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము - చెన్నపురి

చిన్న నాటి చిట్టికైతలు

[మంచల్ల వేంకటాచార్యుల గారు]

(1) కొండవీడు

శ్రీల జెలంగి భూరిగణేశ్వరులై యశమంది శైరిశం
చాలమ్యగేంద్రులై తను రాజలి చేశచరిత్రలందు ను
త్యాల దనర్ప నిర్మలపథంబున వెల్లిన కొండవీటి ధూ
పాలర వానమా న ము బ్రహ్మతీసేనద సంతసంబునన్

మధురగానంబు నేపణక నల్పమనంబు
శాశికామకపిక సంయంబు
గానంబునకు దొడుగు శ్రుతినిమ
బ్రహ్మచారి యుగంబున
సంపత్తి తనమృగంబునంబున గల్గి
రాశింబు బాదంబు కమ్యగణము
పొదరింబు కావల భుజంబున న్నామై
యలరారు సలభూయహముల సమితి

వాలనూర నిబోలిక పు ముల
దాచి పోలపాటనట్టి ల కాగృహములు
దృష్టిదగలదు నెపుడ సంపత్తి నొనర
కొమ్మరమింట గాన నాకొండవీడు
నను ప్రేమింబుమాయా! యల జన్మవీడి లోకాంతరం
బునవాదంబుల కేయవారె యన ముఖాబ్జార్థిదు యింబు నో
యన నోపాదు యుప్రకాండమనంబు బాలైర భంబు బా
యనికూర్చి దనరారు పాంథి లాగి జంత్రాకాంతులై
చూడగన్

గగనప్రచుండియో మనద్యముల బోలు
పర్వతపంక్తులు పరిభవిల్లి
దట్టకూ తరలవధ్యమన వెల్ల నినుండు
పరసన నరయు కొత్తాలుగాగ
చందాంకుకరణంబు లండనండెడు బంట్లు
గంధంబెడు శరనివయముగాగ
నిరతంబులవహించు నిర్మలజలములు
యరులనెత్తు కాల్యలట్టుదోచ
శిఖరములు సుంధములబోలి చెలగుచుండ
కదలభూయహములు పతాకములుగాగ
భూధరము కణంబుమై పాలుప్రమిరు
కూర్చిగాంచిన కొట నాకొండవీడు
కవరజ్జీ నిలింపజాటిసంయంజ్ శాసింపగా గృధి
వ్యమనీహస్తమైన చెడ్డిప్రభులక వాపాత్ములై వైరలూ
ర్పమిచ్చే గర్జనబావి గూల్చినప్రకారంబై పీఠించి చా
ల మడిక జింతివాడ, ఒడ్డునవులీల లోకచనియంబుతా

(2) జివగిరెము

గీ స్వప్న గర్భశంబుకాడ ఎంబులంబు
వ్యాకులచి త్తమన బల బాశికాదు
ప్రకృతినే మిథ్యగా జూచుపావరుండు
నాశ్యశక్తిగర్హించుడై యడిగిపోవు
గీ ఒడుకు నిర్వంబు ఎంబు వాస్తవంబు
తెలియ మణంబు పరమావధియునుగాదు
పాంచభౌతికజహ మివనుడ మరల
భూతముల జేమ నాత్మమ బోయిబోదు
గీ సుఖముగాంచుట చింతల స్రుష్ట్యంబుట
దాని బలజామన లుంబు దలపకుండ
ఎయ్యారైన శిలి యుజ్జ్వలమున
బ్రహ్మ నశిచ్చుది గలిగించవలయు జనుడు
గీ విద్య వాగా? కాలంబు వేగగామి
హృదయమున దైర్ఘ్యశైల్యంబు నెట్లున్న
జెలగునేవాంబు మరుభూమి కెప్పుడంబు
యందుగల మ్రోగుచుండు నెందును జానె
గీ కదనరంగంబుబోలు జగంబునందు
దివిలంబును నైసంబునచెరికించు
జ్ఞానశాస్త్రంబు పశువుల కిరణిగానె
యోధమనట్లు మెలగుట యుచితమగును
గీ ముందువచ్చు భాగ్యులకై సుఖమండ
గణము జరింపించితల గ్రాలగుడ
ప్రకృతమునుగాంచి పీరునిపించె సలుపు
మాతృలమును దేవంబు నరసిమని
గీ మనుజుజీవచరిత్రల గాంచలేమె
మనుజు నశివృద్ధికి గర్త మనుడను

ప్రభాతసౌందర్యము

[వెయ్యరాజు గోపాలముగారు]

చ ఎగిరినభోంతరాళమున కేగి విహంగి ప్రభాతరాగమం
పగునటు పాడుచున్న న హస్కరు డల్లదె సత్కరావళి
జగతితటాకమంబునటు సాచి, సోజిని, మేలుకొల్పగా
నగి వికసించి నీటిపలునం దల నూవెడి నెంతప్రేమమో?

ఉ ఆమని రాజుచేసి, విజయాంకిము గానరుణోదయధ్వజా
స్తోమము బాదుకొల్పించిజోడునణంబుట, భాను డింక మా
కేమనిమంచుకళ్ళవిది లించుచు పల్లవపావలైత్తి యా
రాచులతానికుంజములు రాజల జొచ్చెవికాన మొప్పగక

వ ఆదె కాశాగృహంబులందిచ్చుడె, బాల్కనీపద్మనీలంధనం
బడయింపంబి రంగభాస్కరుడు సమ్మోద మతోదూర్చిమ
ట్టదసంసారలు మోక్షప్రపంపలకై, ప్రవృత్తివ్రాజకా
ళిదలంపించుచు వృక్షమౌనలనక్రొల్పించున్ని నాదంబుతోక.

సీ అనవరతానంద మాలాదనము కైసి
ముక్తరాగముదీసి మరియు లికిము
పూతెఱంగులంబు లయిరెక్కలతోడ
చెల సక్రీతాంక చిలకగణము
గుంపుంపుదీసి నాంపుగా శ్రీగాను
ధజనజేరెడి కీరవాగ మోకట
గనచుంటుంటె సెగసూటిని దృష్టి
ఒకపిశాచుని పాడు ధరతపక్షి

గీ పక్షిజాలమ! నరుక్క వసుదనీనె
నుకృతివియ గురు, వచ్చిన శోకమప్పు
దేమిజిన్నభావవిలక నేరెకసుఖ
మగ్నమగుదు, నాడుచు నీకుమహిమల్లె

చ ప్రకృతీచారుపవిత్రపు సకమునకొనర్చెసమాహృత్యబో
దకశృంగారవిహంగగీతములు, సాంతంబుంపరిపించి, పూ
నికజూపించి, విచిత్రచిత్రముల, తన్నిర్మాణకాళ్యనూ
చకసౌందర్యలతా మహిమలు నా స్వాంతంబురంజింప, వా
రకవిజ్ఞానసుపార బోధన విడిక ప్రాప్తింకె నాశి త్తరిక

జీవితాంతంబునందు రచింపలేడె
కాలమున నెడారి దన కాలిగుర్తు
గీ చెలగునాకాలిగుర్తు పీఠించు కతన
బ్రకృతిజలరాశి నావికు పడి నాచ్చి
జయము గనలేక వెరగుండు జనునొకండు
దైర్ఘ్యమున జక్కింపి నీదారిద్ర్యము
గీ ఎలమగ్గుకొ లేదో ఎక్కడయమలేక
కర్మ మొనరింపనొప్పు నేకాలయము
కష్టమైనను సుఖమైనట్టిచుట్టి
యన్న మొనరించులొప్పు నియ్యనినెపుడు

( ) ఏం అనేవ

చ కలిసిదానినె సుఖముగా దిని వెద్దలానంగు స్వల్పభూ
లలమున చమ్మి కర్షక నిధాన్యకన్యత్తిని స్వీకరించి
స్థలమున బ్రహ్మాయువుల సంతతిమకై రిత్త ప్రికొంది యే
కలవరమొండవండు రుకన్న సుఖుల గుర్రేరు మాడగకె
ఉ ఎవ్వనియింట గొగణము తెప్పదు కీరసమృద్ధి నొప్పునో
యెవ్వనిభూమి భావ్యముల నేమకండు శలించుచుండునో
యెవ్వనిభూమి ప్రతి యెప్పుడు నిద నొసంగుచుండునో
యెవ్వరంబుదాహ్యము లారయ నెవ్వరు లేరు దాత్రై
చ రసకెజోక్రమ కల్పవండు రసవంతక బోవుకలంబు న
ల్లన పీఠించుచు వేహదార్శ్యము సుమల్లాసంబునం గల్గి నె
చ్చునవం దించుకయేని లోటుగన కేమాన్యండు కాలంబు బు
చ్చునో, యువానికి దుల్గుడోమనుజుడి యోజిస్తలికగల్గునే
మ. ధరజనించెడు నాల్గునాళ్లవయ విద్యాభ్యాసమై యోగ త
త్పరుడై తాంతు నిద్రయకైగలిగి నిర్వాణానురాగంబునన్
బరు లీక్షించగ గల్గవ రసము భాస్వి బు శ్యాత్ముతో
నిరా వెవ్వనిను సాధ్య మవనీ చక్రంబునకె జాడగకె
చ. పరజనదృష్టులకె ఒడక వారవనికె జననంబు సంతమకె
ఎరుగయింపక తస్యత్రికి నెవ్వరు దుఃఖము నొందకుండ యే
విరచనలకె దపంక్య గృహపీఠిని నిర్వకయింపక లోకముకె
సిముగ పీడగల్గు నరుజివిత మెట్టిదో తెల్పకకృమే

మానసిక తత్త్వము

హేతువాద విమర్శనము

సక్రమాభివృద్ధియందు మానవునికి సమీపముగానందు
జంతువులలో నీ హేతువాద శక్తి ప్రారంభమై నరునియం
దుత్కృష్టదశను జెందినదని చెప్పనొప్పును బాహ్యప్రపంచవస్తు
సముదాయముయొక్క యుపయోగా నవయోగముల నిర్ధరిం
చుట కీ శక్తి యుపయోగపడును విమర్శనా శక్తిని వినియోగిం
చుట వలననే మానవుడ దుత్కృష్టదశ నందవలసిన వాడైనను
ప్రాయశ్చముగా నీ శక్తి మనజునికె బ్రహ్మసమునుడియు లేద
ని నెద్దలంగీకరించుచున్నార ఇప్పటికిని విమగ్నవలన మానవజీవి
తాభివృద్ధి తుపయోగించు విషయముల యందు మాత్రమే యీ
శక్తి నుపయోగించుచున్నాడు సహజముగా మానవుడ దుద్రేక
పూరితుడ, సుభముగ నమ్మెనువాడ, స్వభావ శ్రేయమున
తున్న వాని కలనర గలిగెడు మానవకుమ బానిసత్వము వశించి
యుండుచు అధికారమును గలగజేసికొను బాహ్య ప్రేరణలకును
లోబడువాడు అజ్ఞాత మానవమునందుండ స్వభావములు చే
యు ప్రేరణల నెఱుంగుకయే స్వబుద్ధి నాలోచించి పనిచేయుచుంటి
నను సపోహతో సంపించుచుండును సంకల్పచిత్తులు
తర్క తీకారణములయెడ నజ్ఞానియై యుండియు విమగ్నవాళ్ళకే
గార్యకారణముల నిర్ణయించి కర్మనాచరించు చుంటిని యహం
భావపడుచుండును స్వభావత్రయ పూరితమైన మానవ మజాత
మైనదనియు, నిరాడుబ్రమైనది కాదనియు హేతువాద విమ
ర్శనాశక్తి దాని సమీపించ బాలదని య నిజతత్త్వము నెఱింగి నివిధ
పరిణామముగల బాహ్యమయముల మెలంగుట యత్యవసర
మ మానవమానవము స్వభావముల మద్దయియు, పరస్పర
సంఘర్షణమువలన స్వేచ్ఛాప్రచార మరికట్టబడినను నవి గుప్త
ముగ దాగియుండి యపమాన్యప్రచారము నాంచుచుండుననియు
గాన నీ స్వభావములు మానవుడ దాణ్యకావ్యయంబుండు కాల
మున, నేసితియందువో యిప్పుడు నాగరకత వలన మార్పు
ను జెందక యధౌప్రకార మస్థితియందే యున్ననియును గ్ర
హింపనగును జనసంఘముల నాగరకావ్యయంబుండు గాలాను
గతికముల మార్పు లెవ్వికలుగుచుండిన నవి యెల్ల స్వభావజనితము
లే యొయుంగను వానికి నిరాధుటప్రచార మవసరమైనప్పుడు
సాంఘికనియముల, వైతికాద్యముల సూక్ష్మసేయక ప్రాచమి
కావ్యను జెందగలవు నిస్సందేహముగా మనచర్యయంతయు స్వ
భావానుసరణ మగుటచే హేతువాదసంజనితము కావచ్చును,
హేతువాదము మానవుని ప్రధాన నాదనమై గతాంతోన్నల పద
వికి మూలాధారమని చెప్పక తప్పదు మానవుని జీవితవిధానమునం
హేతువాద, మేస్తానము నాక్రమంబునో నిర్ధరింప బ్రయత్నించు
చుండు మన్ను సత్యదాంతుగు హేతు ప్రకల్పమును గూర్చి
యింనుక ప్రశంసింపమియున్నది హేతు ప్రకల్పమున నేమికి

మన మాచరించు కార్యములకు గల సత్య కారణము నెఱింగి
యైన నెఱుంగకయైన లోక నిదంబనార్థము కల్పితకారణమును
యైన చెప్పటయే హేతువాద ప్రకల్పమునందును ఏ కా
ర్యమునకైన గాణమైన స్వభావసంప్రటికరణముల యాధార
మును గ్రహింపనెక పోదుము - ని యజ్ఞతావ్యసనబట్టయైన
నాగ్రాహ్యములు కావచ్చును, నేక వానినో వానికిగల పరస్పర
వైరభ్యముచే నాచి వేయబగుట చేతనై దొంపుకు కాక
పోవచ్చును అట్లు నిజహేతువజాతమైనప్పు డెద్దియో నొక బహి
రంగ హేతువును గల్పింప బ్రయత్నించెదము దీనినే యాత్మ
సంరక్షక ప్రతీకామనియుం జెప్పనొప్పును ఎద్దియో నొక ప్రా
చమిక్యభావజనిత సంప్రటికరా ప్రేరేకులమై యొక కార్యము
ననానాచితముగ నాచరించెదము ఆ కార్యము సంఘస్వభావ
జాత నైతికాదర్శములకు విరుద్ధముగ నున్నప్పుడు తదాచరణమును
సమర్పించున బ్రయత్నించెదము అట్టి ప్రయత్నమునకే హే
తు ప్రకల్పన మనిపేరు

1 నిర్వహింపజాల మనుభయముచే మన హేతుకార్యము
నైన జేయసాహసించక విరమించినప్పుడు మన భీతిని బగులకు
వెల్లడింపక దానిని దాచిపెట్టి మనము విరమించుట కానే కేతర
క రణములగల్పించి చెప్పెదము అయ్యది కేవల మసంభవమైన
కార్యమైనట్లు పరులకు దోషం జేసెదము, నరుడు తన యసమ
గతను బాహుముగ నొప్పున నొల్లెడు కృత్రిమ కారణమును
గల్పింపగలడు చిన్న పిల్లలలో దీనిని తేలికగ గనిపెట్ట
గలము తన తప్పిదము నొప్పున జాలక కప్పిపుచ్చి మఱి
యొకరివై నెరమును హావ బ్రయత్నించెదరు పెద్దలగుడాడ నిట్టి

విధానమునకు గడచిన నట్టివానిని నిరసించెదము. అసత్యవాదులని నిందించెదము ఇట్టి హేతువాద ప్రకల్పన లక్షానము లైనప్పుడు వానికి గురియైనవారు నిందాపాత్రులు కావాలరు

2 అజ్ఞాత మానస ప్రబోధితములైన సంకల్పములు నీచములును, నీతిహీనములు లైనప్పుడు హేతుప్రకల్పన మవసరమగును అట్టిసీచము లైనసంకల్పములు తమయందు దాహోపహాసం జేసికొనవలసిన యుక్తిమానమును బ్రయత్నపూర్వకముగఁ బరికించి గౌరవమును హేతుప్రకల్పనమును గావించెదరు ఉత్సాహపూరితమైన మనసందర్శనముకంటి మతియొకని సహజ కార్యములను వృద్ధుల దనుకొనుట అప్పు డత్యుత్సాహముతోఁ బ్రయత్నించుచు నిబిడికృతమైయుండుచు క్రియాపరిణామశక్తి గురికట్లు బడుటచే బొంగి మారుత్రోవల నారయును అదియంతయు మితిమీరిన యాత్రాహముక్తిందఁ బరిణమించి దానికిఁ గారణమైన ముఖాని పరాధినియ సంకల్పముక్తింద మారును ఇట్టి ధర్మవిరుద్ధమైన పకృతికాంత మనలలో నున్నదనియెప్పుకొనుటకు మనమే లబ్ధపడెదము, పరులు వినిన గర్హింతుర. అట్టి తరుణమున మన క్రోధమునకుఁ దగిన హేతువును గావించుము ప్రత్యర్థిబుది పూర్వకముగ మనఃప కృతిగాంచెననియు, నీచములగు సంకల్పములచే వాఁ డిట్టిహేతుక కృత్యమునకు గడంగెననియు, నందుచే జ్ఞాపాత్రుడనియు నెన్నెన్నియో లోపాలోపణు గావించును నిజమైన జ్ఞాపహేతువులే. బాహ్యము కల్పించి చెప్పు కారణముల నీకములును సర్వదూరములనైయుండును మన దినగర్హల విమర్శించిచూచుకొనిన ననెకముగ నీచకార్యముల నాచించుచు లోకమును మోసపుట్టుటకై ఘనదర్శమునఁ గల్పించి చెప్పుచుండుము

3 పాశ్చాత్యజీవనమందలి కొందఱు కన్యకలు తాము వివాహమాడఁ దలంచుకొని పురుషులయొనర్పణమును గూడ మిన్నక వూర్చించెదరు అట్లును సౌందర్యయాచన గర్హసంప్రీతియే యందులకుకారణము వాని యనుసరణమునెల త్రుంచివేయరని యడిగిన నిజకారణమగు స్వీయగర్హ సంప్రీతిని కప్పిపుచ్చి తానట్లు కావించున యెడల నారెడ నురాశను జేసి ప్రాణత్యాగమును గావించును గాన వానిఁ గాపాడుటకే సహించుమంటిననియు, స్నేహమాత్రమునకు సమీపవర్తనము నంగీకరించిన దోషము లేదనియు నెన్నెన్నియో కృత్రిమ కారణముల గల్పించి సమర్థింపఁ జూతురు

4 సంఘస్వభావోద్భవములగు మతము, నీతి, జీవితక్రియారాజీయధర్మవిభాగములు మున్నగు విషయములు గూడ నిట్టి హేతువాద ప్రకల్పనకు స్థానములు తానుజెందయున్న తెగయలించిన మతమే మందినయు, వారి నీతియే సార్థకమయినదనియు తన రాజీయసంఘముయొక్క యాదర్శములే సత్యములైనవనియు ననేక వాదప్రతివాదముల, కారణముల గల్పించి వినాదపడుచుండును సంఘస్వభావమే వీని నలంబింపఁ జేయుచుండును గాని బాహ్యగమనియే ధర్మ పూరితములని చెప్పుటకు వలయు కారణములను గల్పించి వాదించుచుండుము ఇరుతెగల వారును దమ ఆచారాచారములే ధర్మములని నమ్మి వాదించుచుండును ఇక కారణములతోడను సంఘస్వభావము బహుత్వేన వాదమంతయుఁ బ్రకల్పితము స్వీకృతముచే నాచరింపఁ బడు క్రియాపరిణామముల తొలగు ధేదముఁ సమన్వయించి తులయందు సరిపడునట్లు తోచు జేయుటకు హేతువాదప్రకల్పన మవసరము

5 జీవిత విధానము, లోక బోధించుచునుట కవకాశము లేనివియు, అనుభవాతీతములు లైన మతవిషయక విశ్వాసములను యుక్తియుక్తముగా సమర్థింపఁ జూచుట హేతుప్రకల్పనమునకు మతియొక నిదర్శనము మతముతో సంబంధించిన సంపుటికాదు కేవల యజ్ఞాతము కాదేదము వా ప్రతివాదములకు లొంగని కొన్ని సూత్రములను ఆధారముగాఁ దీసికొని మతకర్తల వానివై దయతను మతము నిర్మించెదరు ఆయా మూల సూత్రములే తనంతయు యాధ్యాత్మిక ప్రవృత్తుల సంప్రీతి నందించుటచేతకే గానినాధానియుఁ దైకొనెదరు సతీయు నయ్యది తాము పుట్టి పెరిగిన సంఘామోదమును వడసిన వకులంఁ గూడ గ్రాహ్యము లగుచుండును అట్టియన్యాయ మూలసూత్రముల తర్కములకు జీవిత విధానముతో సమన్వయింపఁ బ్రయత్నించుటవలన హేతువాదప్రకల్పన కవసరమగుచున్నది జ్ఞాన మభివృద్ధియై చిత్తవికాస మతిశయించిన కొలదిగ నియమాన్వితములైన మత సూత్రముల యందలి నిశ్చయము నడలుచుండును అట్టి తరుణములలో మతమునకుఁ గలుగవలయు యుపద్రవమును వారించుటకై తాత్కాలికావసరపరిణామములఁ దత్తతా త్రావలియంగు, గావించి నిలువంబెట్టుచుండును సంఘసక్రమ భివృద్ధి కనుగుణములగువినియములు మతమునందుఁ గావించవలెదనునై యుండును గాని యిది సకాలమున జరగ వలెదనుచే మత మెప్పుడు

నొకయంజ వెనుకఁబడియే యుండును సత్యతోముఖమైన పాఠ మాధిక సంత్కృష్టిక బ్రత్యేక విశ్వాస ప్రమాణ మనవసరమగుట చేతను, జనసామాన్యముయొక్క చిత్తవికాసము కాలానుగతి కముగ నూత్ననూత్నోభివృద్ధి నందునదగుటచేతను, మతసూత్ర నియమముల యాధికత్యము సాధారణముగ పడలనేరదు

నిర్గుణ బ్రహ్మమునుండి సగుణస్వప్తి యెట్లుకలిగినది? మాయ యెక్కడిది? అద్వితీయమును మా మాసంబంధ మెట్లు పాసగును పరబ్రహ్మమే మాయామయమగుట ధర్మమా? సగుణోపాసన యందుఁ బాపమునకుఁ దావులేదు దయామయుఁడునంత కళ్యాణ గుణ సంపన్నుని యాదిపత్యముక్తింద దుర్గుణములకుఁ దావెన్నది? పాపమునకుఁ దావొంగిగ జేవుని కేక్తిమంతమున కనుపపత్తియూహోపజ్ఞముకాదా? జన్మపరంపరాగత కర్మానుభవమునకును క్రియమాణకర్మము వలయు స్వేచ్ఛాదృష్టినిగూడ నవకాశ మెట్లు లగను? జన్మాంతరప్రయుక్త కర్మానుభవమునకును, స్వర్గనరకాది లోకాంతర ఫలదృష్ట్యుత్పలకును సమన్వయ మెట్లు కలుగును? ఇత్యాది దర్శన సందేహమును చిత్తమునకు జ్ఞాతములు కానివి యైనను వివాదమునకై యుభయకటకు వారును దమతమ వాద ప్రతివాదముల నిరూపణముగ నిలపఁ బెట్టికొనుటకై హేతు ప్రకల్పనముల గావించుచుండురు ఇట్టి హేతువివాదము లన్నియు సత్తయోగము కేవల కల్పితములు సత్యము మానసాంతర్గతము నజాతమునైయుండును

6 మరేవిషయక ప్రబోధము లెక్కున్న నైతిక ధర్మశాస్త్ర విధానము నియమ విమర్శించిన సంఘస్వభావ ప్రేరణయే మూల ధోరణు సుండును ఎందునందు కంటె నధికముగ నితి విషయముల గాండు సంఘ స్వభావము మెండగ నుండును సంఘబలమే నీతి శ్రమనకుఁ బ్రాతిపదికము సంఘాకాలముల నిర్ధించు నైతికధర్మసూత్రములు సంఘ చిత్త ప్రవృత్తి నప్పట్లప్పట్ల మార్పుల జేయుచుండునని యైనను, అజ్ఞాతమానసము నందలి సంఘస్వభావమే మెత్తముగూడ వీని నడపుచుండును ఏసంఘము యొక్కగాని యాదర్శ ప్రాయమును నైతిక సూత్రము లా సంఘంతమున కనుగుణములై యుండవలయును కానఁ బరస్పరావినాశావ సంఘటనకై వినియములఁ జేయుచుండును మావప్రకల్పిత ధర్మశాస్త్రము లన్నిటి వలె నివియు నన్ని సందర్భములలో నాచరించుట కవసరమైనప్పుడు సహజసానుసారము సంస్కరించి యాచరించెదము మూలసూత్రమును సంస్కరిం విధానమును సమన్వయింపవలసి వచ్చినపుడు హేతు ప్రకల్పనము గావించి సమర్థించెదము

7 ప్రపంచమహాసంగ్రామమునఁ బ్రత్యర్థిత్వలగున స్వదేశాభిమానపూరితులై తమ వైరులజేష్టింపించుట ధర్మమని వాదించుటకు వలయుకారణముల గల్పించి విలెర్పించి పరాసుల జేష్టింపి హింసించుట ధర్మమని జర్మనలున, జర్మనల దమ జాడక తెగార్చుట వానియని పగామును, వాదింపి. ఉధృఢుల వాదములను సన్నియులు కానేవు. ఇవి యన్నియుఁ ప్రకల్పనములే

8 రాజీయ పరిస్థితులలో నకల వక్షము లేర్పడును అందలి కక్షలలోఁ చేరిన ప్రలవానపురుగులు దాను జేరియున్న పక్షమే ధర్మమైనదిగ దొంచుచుండును సంస్కృత వక్షేయట్లు లోంఁగ జేయును కేవలమే ధర్మమైనదని వాదించుట కావశ్యమునఁ జేరినవార్లు లోకక హేతువుల గల్పించెదరు ప్రతి కక్షు లదర్శపక్షలకుఁ గూడ హేతువాదముల గూర్చి దరు శక్తి యన్ని పక్షములవారు నాత్మికవక్ష సమన్వయము పరవక్ష నిరసనము గావించెదరు ఇం నన్నియు నజ్ఞాతమానస స్వభావ ప్రేరణముల నిర్మితముగావించు హేతువాదము లన్నియుఁ బ్రకల్పన ప్రయోగములు మానవోహాప్రపంచమంతయుఁ జ్ఞాత స్వభావసంబంధకాం జ్ఞాతముయ్యుఁ గారణాంతములఁ గలుగుచున్నట్లు, అపోహన లోంఁగ జట్టి హేతువాదము కేవల మాయామయము ఎంతో నానృత్యమైనది దమకక్ష యొక్క యాదర్శములు సర్వగులనియే నిమగ్తులైయును అజ్ఞాతముల సంపరావులైన సీచకారణములకు పనిచేసి హింసగమును యోగ్యములగు హేతువుల దొండ జేయును గాన సత్యమును యురుపరమ వైనను కార్యాచరణమును నున్నగ నీ హేతు వాదమును వినియోగించి మోక్షవిధానరణజేయుటయే ముఖానికే దగిన వోవు నైతికధర్మసూత్రముల యధాక్రియముగ ననువర్తింపజేయున మతీకార్య నిర్ధారణ చేయవలసిన కొందఱు ప్రవచించెదరు గాని నీతిధర్మములు హేతువాద ఫలితములు కానియు నజ్ఞాతమానససంపరావులనియుఁ బెద్దుల చెప్పుచున్నార నైతిక ధర్మముల గూర్చి మతియొక యధ్యాయ మనందు వివరించెదము

ఇందు మూలమున చనము గ్రహింపఁ దగినది హేతువాదము సహజమైనదియు నమృతదగినదియు గాదనియు మతియు నీచకార్యాచరణమునకు ధర్మహేతు ప్రకల్పనము గావించి మోగించునదనియు నైయున్నది హేతువాదము త్రావర్ణ్య

మరిచి పరిచయము

[గ్రంథం సీతాపతికర్మగారు]

ఈగ్రంథమును రచించినది రావూరుసంజీవిరాయ పిని కాక కృష్ణమాచార్యులుగారు ముద్రితప్రతి పీఠికయందు వ్రాసి యున్నారు 1914 సంవత్సరములో శేషాద్రిమణికవులు గ్రంథకర్త కొప్పు నడపి వి గాని సంజీవి గాదని కొంత హేతువాదము గావించియున్నారు వారివాదము సమంజసము గాదనియు సంజీవి యేకద్రందకర్త లనియు నేనును అప్పుడు పత్రికకు వ్రాసియుంటిని మరల నీ సంవత్సర మీడియముయొచ్చ జరుగుచున్నది శేషాద్రిమణికవులు 10 సంవత్సరముల క్రిందట వ్రాసినకాణములనే మరల పేర్కొనినారు నారు సంజీవి గ్రంథకర్త కాదనుటకును నేను ఆయనయే యనుటకును గల ముఖ్యకారణము మూడవయాశ్వాసములోని 128 వ పద్యము అచ్చప్రతులలోఁ గానవచ్చునట్టి వారు యీపద్యము ప్రక్షిప్తమనుచున్నారు మాగ్గిరన్న మూడవప్రతులయందును పాఠభేదము కన్ప మున్నది వాటిలో యీక్రిందివిదవన నున్నది

“వివృత్తి రసంస్కృతియు నయవాచీ సుప్రశంభల పృష్ఠాభ్యాగోపనజనోపకమునా వాకము శంకృతృదా నవ్యావృత్తికవిత్వమాన భురితా విక్రమాతిప్రవాదవ్యా వేదికురావవేదనతరూపా ముక్తిదావోద్వయా”

మూడు ప్రతులయందును మూడవలయములో కృతికర్త పేరును ఆవలయములో గ్రంథకర్త పేరును ఉన్నది యీ పద్యము క్రింద వ్రాయబడియున్నది యీ మూడుప్రతులు నావీని కరిగి గ్రంథంబలమచ్చగాను వివిధస్థానములకుండి నేకరించి శర్ధప్రతి నొకదానిని తి యారు జేసి అచ్చుకు యిచ్చి నారు దీనిని టి యే కృష్ణమాచార్యుల వా అచ్చు వేయించినారు గాని మూలములో లేని అక్షరము అచ్చప్రతిలో నుండును తప్పొప్పులప్పుడలో నీ గోపము సమరింపబడకబోవుటయు కవిత్వయమువా రాలా గభి ప్రాయుడకుటను కారణ మయ్యెన ముద్రితప్రతిలో రెంపనచాణమున చిమభాగములో “శంకృతృదా” యని యున్నది. “శంకృతృదా”యని చదివినచో యీచక్రందపద్యము ప్రక్షిప్తమని చెప్పుటకు వీలు గాదని నాలెలపు మీ నన సంజీవిగారిచే వ్రాయబడినదని చెప్పు గోపాల శతకము యిప్పటికి కనపడుట లేదు మరియు మకుటము లేని పద్యములు శతకమునం దుండునా యనుశతకము బాధించుచున్నది ఇంతియే కాక యీగ్రంథము వదనగోపాలన కంకితంబై మదనగోపాల వ్రతమనునామాంతము గభి యుండుటచే వైపద్యము దీనిలో నెచే యని స్పష్టమగుచున్నది

కావున సంజీవియే గ్రంథకర్త యని యనుటకు సంశయము లేదు అయినను యీగ్రంథము యొక్క గ్రాంతప్రతులు పలుకావుల నన్నట్లు పత్రికాయుఖమున విరియిన్నాను అందసాహిత్య పరిషత్తులో కుద్ధ పతి యున్నదని కవివిద్వయమువారు వ్రాయుచున్నారు న బాహ్యభావములు అత్యుచితప్రతులయందు యీ పద్యము యే గుం నన్నదో పత్రికాయుఖమున తెలియజేయ ప్రార్థితులు కొప్పుర్తి ర మచంద్రరావు గారిని సేతారామపురం నుసాపురం తాలూకా కృష్ణాజ్ఞాపద మునాని పంపవని కోరవారు పంపియుండలేదు గుండురవారు యీగ్రంథమును యిచివకు ఎక్రించినారనియు ప్రతంఢియు నిశ్శేషమయినవియు వ్రాసియున్నారు గుండురవారు యెచ్చటివారు కి రిదగ్గి ముద్రితప్రతిగాని అముద్రితప్రతిగాని దొరకునా? యీ సంగతి తెలియ నీకవారికి వందకపూర్వము వెంకమ్మ బసవమ్మ గార్లచే ముక్రింపబడిన ప్రతు లిందుమీద గా నన్నియు నిలువ యున్నవి కవిత్వయమువా రూహించినట్లు అవి కర్తృపడ లేదు వలయువారు నందం బన్నయ్యగారు, పునులూరు, పెదనంజివాడు నోస్తు గుంటూరుజిల్లా అవి వ్రాసిన బడయులగు

గూము-గు మార్గదర్శి కాకున్నను వివిధ స్వభావజనిత పంకల్పవైషమ్య సమన్వయమునకు బనికవచ్చును అట్టి సమన్వయములన సంకృష్టిని గలిగించుకొనినచో తమసూత్ర గడపుటయే దుర్బలము అచరణయోగ్యమగు కార్యవిధానం కియ్యది యింపఁ బరిపంతున్నను ఒకవత్త-మయిన సంపుటికరణము యొక్క ప్రచాము దక్కబద్ధమైనచో లోంఁగ జేయుట మూలమున జీవునకు కాంతిని, సంత్కృష్టిని కలిగించుట కవకరింపఁ గలదు కర్తృత్వ నిర్ధారణన మూడవమే స్వభావ సంపుటికరణముల ఒూబుముల ననుసరించి కావించును ఈ నిర్ధారణములన బలహీనమైన స్వభావమునకుఁ గలుగు పరాజయమును మనుసరపరతులారమును సమన్వయించి, పరిత పము నుపకరింపఁ జేయుట కిహేతు వాదము వినియోగపడును వీనిచే సునస్కంకృష్టి కుళకు

గౌరవశీలం తావ్యమీమాంస

—

కాంబిబాగము

విమేషము అనగా ఒక్కతెప్పకాముకాము ఇట్టి విమేషములు పడునైన అయిన నొకావ్యమును, అట్టి కావ్యము మున్నె, ఒక్కొక్కచోనియును, అనుబంధిక లొక్కముప్పది యొకముహూర్త మనియును అట్టి ముహూర్తములు ముప్ప యై నొ (రాత్రియెనియు)యకారాత్రమును అను ఈ అక్షరం గాత్రమును ముహూర్తములు ముప్ప అనుకొని యొక్క యుగ మూడును సరిపడును అట్లునై మూడుముహూర్తములు దినవృత్తియును, ఏకాదశియును ఒక్కొక్క ముహూర్తము ముప్పన కలుగుచుండును అక్షరముజనున పిమ్మట కూడ ముహూర్తము లెట్లెట్లమును జరుగ న సూక్ష్మము ఒకరా నుండి వేటిరా న ఒకరులోపల నగుకాము, మూడు ముప్పదిగ ఒక్కొక్క యనగను, రాత్రి ఉత్తరాయణమును వచ్చుచుండును. సంవత్సరము లెండు యములతో నొప్పయ—ఇది సోమనము

పగ్గుచే దళాంతుము గలది ఒకపక్షము. చంద్రుడు వృద్ధినిందు పక్షము పెక్కి తీసిండుపక్షము కృష్ణము ఇది శివుమానమున నయ్యడియెల ఈల సుసరించి యే వేళోదితి ఈ సమస్తకృతిలాపము గాగున పిమ్మటమే వ్యర్థము అక్షరము పైచొచ్చి చాందినము ఈమామునే ఆరాధ్యవర్తవాను ముగ కవులను ఆరించియున్నార ఈచెప్పినదానిని బట్టి తెలుసుకొనున సే, రెండుకలు బుతువు అటుబుతువుల పక్షివ్ర పక్ష మొ యే గనేనదని ఎఱుంగదను ఇట్టి సంవత్సరము మైత్రమునం ఆంధ్రుల గు నన జ్యోతిషికులను క్రావమునండి ఆరందిమగునని రాకొక్కల నని ఈమాములలో క్రావభాద్ర పదములు వృత్తుల ఆశ్వయుజ కార్తికములు శంభుతువు సూర్యరత్నవ్యయులు సోమంతర్తపు మాఖిభాగ్యములు శివ రత్నపు మైత్రవైకాఖమాములు వసంతర్తపు జ్యేష్ఠామాములు శ్రీమృత్తు ఇందు వృత్తులూ తూర్పుగాలి తీరునని కవు లందురు తూర్పుగాలి అననమాల వగుటచే పచ్చవాయువే విడువని ఆచార్యులని యవమాటని — పుగోవార హృము వృత్తులు, అన్నాద్వార హృము శిరస్సుతువులు అగుచుండున ఇట్లే నెట్లలు నని — “వృత్తులందు ఆకము అంభోభృతాం భోగ విష్ణుము అగస్త్యుగ కదంబునుమవాసితము లగ వాయువులు ఎదురు అల వచ్చునై అంద్రమైది నం అంధములలో కవిమయము ప్రమాణముగ నై నెదగుని యా చూచియునిమరను, ఇట్లే కవిమయము కూడ ఎదు

కొలది, కలహియడలై పవన ఇన పవన్ పావశ్యేవ భూవ విశ్వ స్వేదాచర ప్రణవ ఇన పరం పావనం వేదరాం చంద్రా స్పృహవేష్టయ చరహాస్పృహచిహాసినినాదాం హృదయ సాగ్ర సమవో విలంబ విహందనః సృందస్య ప్రహరాలమునందల బాధ్యువాంతువలెన, హృదయముక్క గు ముచున ప్రహరాలైక ఆగ్రహున వెదరాం పావన యాపన అగ్రహువలె సంధ్యాకాలములు సృష్టి, జ్యేష్ఠుడ కల్గురు చంద్రాచిభిల్లలెను, లోకమునంద అంది వాహింద మ సౌరరథము నడిపించియుండ అహంకర మికు సభ మిచ్చు గాక]

శరత్కాలమునందు దిక్పియమున తేకయే గాక కిమ ముండును హేమంతమునందు పచ్చిమాయువు విడువని కొంది అను, ఉత్తరపు గాయువు పీచు - ని గాం ద లు ను పట్టించియున్నా రెండుగ్రహులగు వాయువులూడ కలవని యాయాకలియుండు అనియెను ఈవైని చెప్పినవాయువులలో తొలిదానికి అనగా హేమంతము పచ్చిమగాలి పీచు ననుట— “భంజ నృప్తద్రుమా” యను శ్లోకమున, రెండవ దా “లంపా నాం రంతం”యననదియను ఈదాహాణములు శిశువునందు గూడ హేమంతర్తవనందునలేనే ఉత్తరపు గానిని పచ్చిమగాలిగాని పీచుమందున వసంతర్తవనందున కేమమును దక్షిణపు గాకయే పీచుమందును ఇందులకు తార్కాణము —

శ్లో॥ దుష్టవ్రతావసాతీ ముహూర్తలకలతా లాసయన్ కెళి గామ, ఆంధ్రభక్తిబంధా స్పృహభిలయ స్వల్లము న్నాగ చ్ఛేదాదం దాక్షిణ్యో మతితమయజ స్సాగధి ర్మీన తేజో, ప్రాప్త స్తీనుంటినీనాం మధుగమయనాన్ నానచార స్సామిరః

గ్రీష్మర్తువునందు ఈ దిక్కుది, ఆదిక్కుది అను నియతము లేకుండ నన్ని యిట్ల గాడ్చులను పీచుచుండునని కొందఱుతము నైబుతినాయు వొక్కటియే పీచునని ఎతరులు రెండును కలవని యాయాకలియుండు వైనిచెప్పిన ఈరెండుమతిములలో మొదటిది యగు “అనిమిలముగా అన్ని వాయువులు పీచునన దానికి గా త్యావక మంతితాంబరభవ ” అను శ్లోకమును రెండవదియును “వైబుతినాయువే పీచుననదానికి సోయం కరై సుతి వన్ని మయో” అను శ్లోకమును ఈదాహాణములనుగా నైకనవచ్చును ఇట్లునై వృత్తుల మొదిలకొని గ్రీష్మర్తుమునఱుకునగు బుతువు లగు, లోక్ష్మిభాగములను తగ్గలి వస్తువాలమును అప్పటికాల పరిస్థితులను, కర్మింపబడును అంగు లోకజ్ఞుల యభిప్రాయము ననుసరించికూడ వృత్తువు సంకల్పమునకు అద్వర్తపు కావున ప్రస్తుతము వృత్తువునుండియే బుతువర నమున ఆరంభముచెయ్యుచున్నారము” ఇందు చెప్పబడిన విషయములు పురాతన కవి బృందిముయొక్క గ్రంథములనుండి గ్రంథహించినవే కాని స్వకపోలకర్మితులు కానని యెఱుంగదగును

(1) వృత్తువర్ణనము — తెగ్గురుపక్షులయందు గగ్గములను ప్రవేశపెట్టుచు అన గర్జనములచేత మంతాంతురములను అంధులెవ జేయుచు రాజుల దండయాత్రలను ఖండించుచు నల్లని మేములు లు మ్మాకాములంగు బయలువెదలుచున్నయవి. ఈమ్మాకాలము నల్లకీసృతములు (అందుగచెట్టు) సాలసృతములు చేలకాటి మొక్కలు అడవి మొల్లలు వీటని పుష్పింపజేయుచు పుష్పిత లాంఘిక మై దగ్ధియోనుందరిగంధబంధురమై ఆమూల్యముగ జరుగుచున్నవి

అవపు లన్నియునునీదశమేచకములై విరాజిల్లుచున్నవి పర్వతములు ధావోదకములచేత భౌతములై ప్రకాశించుచున్నయవి ప్రవాహోదకమువేత నదులు భిన్నతీతులు అగుచున్నవి. పచ్చికబడశ్లోల ఇందగోపపు మరుగులు దట్టుముగా చెలతేగి నయవి చకారములకు హర్షమును కూర్చునదై యతిచారవార మై యోగిస్త్రీలచే వీక్షింపబడిన ప్రియాగమనహర్షములు గలవై ఇంద్రుడు బయలువెదలిన పాంధ్యందము గలవయై ఈ వర్షాకాలము ఆకమును బూరటించుచు మేఘములతో ప్రకాశించుచున్నది అహో ఎంతరమణీయును

కరికామియలచేత జేయబడిడి కేళియాత్రలను, ఉన్నత ప్రాసాదములయొక్క అగ్రభాగములనై శత్యాపరిమృతి యను చతుస్సమమగు మృగాభిగర్భమును, అనునివి, ఈవర్షా కాలమునకు మొట్టమొదటనైన అతిధేయములు చలచ్చటలచార కమును కృతకురంగరావయమును సదర్పరణోద్వయమును చుద దిగ్రహిల ప్రాముని ఖండియలతాండవా మునిరకంకాది మున నగు మనాగవము (వ్మాకాపు గాకడ, వియోగలబట్ల స్మృ విమమగు విషమును వర్షించుచున్నది తుటజ తట్యములను వికసంపదేయుచు నీపచ్చవృక్షులను వెద జల్లుచు భవప్రమాము చుట్టపై ప్రచితమంబోకముగల అర్జునులతో కూడినదై కదం ఒకపాంబరమై మెగిమెగలతో శొప్పచు వేతసములకు కదిలిచును గ్రీష్మనారమగు వృత్తువు ప్రవేించినది ఇట్లే తక్కిననానిగూడ ఇది వృత్తు వర్ణనము

(2) శరద్ధర్తు వర్ణనము మత్తియన్న మాయూము లగు అద్వయ, తరరర్జిత యల ప్రాచులనుగా యెను, పద్మములను ప్రకాశంపజేయుచు తువనదలను ఉత్సాగులను సీమిల ము చెయ్యచు శరద్ధర్తువు ప్రవేించియున్నది బంధూక వృక్షములు తెల్ల, దుష్పలు తుంకువలెలు కేఫాలికాలలు ఏడారులనల్లు దచ్చ, బాండీరసౌగంధికత్యణములు, ఎలతి తిగలు పీనియం పూవులను ప్రవేశపెట్టుచు, ఖంజరీటయై సపయః ప్రసాదయై కాదంబములు కారండములు చక్కవాక ములు నారసములు డ్రాంచములు మున్నగుపిట్టలచే ననుచాతమై ఈ శరద్ధర్తువు ఎకరిమానములను హరించుట లేదు? (అనగా నందఱు మనస్సులను హరించియే యున్నదని తాత్పర్యము)

కలహంకయూధమును తనవెంట దోడుకొని నచ్చుచు, అగస్త్యువృష్టిచే ఉదకములను నిర్మలములనుగా చేయుచు, ముక్తా పలకములయందు శుభ్రవగు గగ్గమును కూర్చుచు, శరద్ధర్తువు చిత్రవిచిత్రములు లు చరితములతో రాజిల్లుచున్నది ఎద్దులు గిట్ట లతో నేలను కొమ్ములతో నదీదరులను నెలగుచును, ఏనుగులు పీంకారము చెయుచును, దుష్పలు ప్రాతశొమ్ము విడుచుచును, లోతులను అమలోకనోత్కంఠలనుగా ఈశరత్కాలమునం దొన ర్చుచున్నవి ఈశరద్ధర్తువునందే అవదాతద్యుతియగు చంద్రోద కమును, నీలానభాసము అగు ఆకమును, శుభ్రపీడినసాన తారమును పాండురములైన జిర్ణమేఘుండములును విలసిల్లు చున్నవి గదా!

మహాత్మ గాంధీ

[జంధ్యాల శివన్న శాస్త్రి గారు]

ఉ॥ న్యాయ పథంబుఁ బాసి పరమార్థము రోసి నిజార్థబిల్కె చేయఁగరానికార్యములఁ జేసి నిరంకుశతా నృపాలక ధ్యేయ ప్రజానురంజనవిధి విడనాడఁపభుత్వపుండ చ్చాయవనించి స్వేచ్ఛ, యవశత్యము వల్లన నంతిగా మహా హేయపరిస్థితికొ దివిలి, యంత యధఃపతనమ్ము లత్యయన్ జేయని యంతః గడిది చెడ్డ యధఃపతనమ్ముఁ జెంది జే శీయఁగహోదరుల నిదురచెందెడు వేశన నీవు కాదె రా స్త్రీయనినాదనల్లకిని చెగొని మీటుచు పేలకొల్లున్ గెయమలకె మనోజ్ఞముగఁ గీర్తనయెచు పాడి గాథని ద్రాయుతనగృభారతవృందచిత్రపీఠ లాకేస్వరంబుతో మ్రోచగఁ జేసి వారిని ముముక్షువులం ఒచరించి నిద్రుం బాయగఁ జేసి మై మఱపు వాపితి! ఏవే కదా యుదారజా తీయవహోచ్చభావముల జేతము నెల్లెడ నింపి శాంత్యహిం సాయుతయద్ధమున్ గలుపఁ జాలెడుయోధుల సిగ్గపర్చి య త్యాగవిస్మయంబు హమాదరమున్ జగమంతికున్ ప్రజా శ్రేయము పాటినేయని విచిత్రప్రభుత్వము వారికిన్ భయో చ్చాయము కల్గజేసి తవురా! భవదీయమనోజ్ఞ గాన మా ప్తాయముగా విసందగినభవ్యరసజ్ఞత లేక నీ బహిః కాయము గారిఁ బెట్టి యరికట్టి గాని సమస్తమానవా జేయవిధేయమైన భవదీయమవిస్తృతశాంతిగానమన్ బాయగఁజేయరై గద భారతవాసుల యాత్మనుండి భూ నాయకనూత్నమంత్రులకు సచ్చియె యేమొక తత్త్విమింతని న్నియెడలన్ విముక్తు నొనరించిరి నీవిజయంబు ముక్తిసం ధాయకమున్ బవిత్రసఖదాయకముం జమి భారతాంబతో ధ్యేయచరిత్ర! గమ్మిలితదేశజనాత్య సమాహ మెల్ల నీ వే చయియుంట నిన్ జెటను బెట్టుట! జేశమఁ బెట్టినట్లుగా నాయెను నీవిముక్తి యిపు ధారయ దేశవిముక్తియట్లుతై పోయెనుజమ్మి యోభువనపూజిత భారతకంఠమాలికా నాయకరత్న మీపు నుమి నాయకరత్న! మహాత్మగాంధీ కీ జేయను లోకబృంహితము సత్యతదా ల్పగ నీశ్వరుండు దీ ధ్ధాయవోసంగి నీపదము నందలి ముండలనేరి పూవులన్ బోయును గాక నిదుశ్రమమున్ సఫల మొనరించుఁగావుతన్

గ్రహణ చిత్రము

(కొత్తపల్లి సుబ్బణ్ణాచార్యులుగారు)

అక్కజమైన చంద్రుక దిగంతములకె నెదవల్లుచున్న బో చొక్కపు నిండుచందురుని శుభరుచుతో వటు మాయమయ్యెన దిక్కుల సంభకారము వడికె బగురింపగఁ గాఁగెదద్యుత అక్కడ! పూర్ణిమాశశి కనర్థము వాటిలు చేపిచిత్రమ! ఎంతయుఁ గన్నపండువయు యంపుదలిచ్చెను సొంపు వెన్నెలలో నుంతయుఁ గానుపింపక కడంగుక జత్రపురంగు లీనుచుక భ్రాంతి జనింపఁ గాశశశ్శభావ విరుద్ధముగాఁగఁగొచె యెంచినానికైన భుజియింపక తప్పనె సంచితార్థము లోకములోన మావలలో నిరతంబును నొక్కమాడ్కిన స్తోకసుఖంబు పొందు పురుషు? గనరాని చాటుపొం తె నీ వీరకు పూర్ణిమా నిశిని వేడుకఁజూపిన చిత్రకారుడె నా కరుణాలవాలు గరమాద్భుతతక్తి నుతింప శక్యమే! (సాహితీసమితి)

ఈశరద్ధర్తువునందేకదా దండ యాత్రోన్ముఖు లగు రాజులు మహానమయంబు నిఖిలాస్త్రములనుపూజించుటయును, వాజిభుజిపాదులకు నీరాజనమును ఇచ్చుటయును, దీపావళి యందు వివిధములగు విలాసముల నొనర్చుటయును చేయుచుండు రుగదా! అహో ఎట్టి శరద్ధర్తువు!

అకసమునందు తారతరమును తారకోత్కరమును మహీ మండలము రథప్రచారయోగ్యముగా నండుటయును, సూర్యుడు దిప్రదిధితియై యుండుటయును సమస్తదేవతలతోను కూడిన నాడై శ్రీమహావిష్ణువు ఉద్భుద్ధుఁ డగుటయును ఈశరద్ధర్తువు నందే కదా సంభవించుచుండును

గాంధీ మహాత్మని ఆరోగ్యము

దేశమును గాంధీగారు నాశనమొనర్చినట్లు ప్రాసినట్లు. కల్లులు మాడకుండా తెలివిన కారణములు

—:—:—:—

భారతదేశాధిపతిని క్కముగా నెవడు? గాంధీ మహాత్మదే

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాను గూరి శేఖ

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాను గూరి పూనానగరమునుండి
యీ లేఖను ఎగుయిండియా పత్రికకు పంపి

మీ ఆంగ్ల పత్రికనుండి యీ (పూనా) నగరమునకు వచ్చి
సామాన్య జైల్లో ఉన్నందు కల్లులు తాగివున్నాడుగా మన్న మహా
త్ముని మాడగా నాకుండా చదిరి పోయింది. "ఇప్పుడింకను నాకు
మా. నాకునుండియు క్రితము మీరు చూచి యుండి. వో కనుగొ
య్యారో" అని అతడు మన్న వాని నాతో చెప్పి "మహా
త్ముడు కారాగృహము నెంత కాలం వున్నాడో అంత కాల
మును దినములు యీ ప్రభుత్వమునకు అతని ప్రభుత్వమునే
యింకను. మహాత్ముని విడుదల కాత్తుననింకను. వె. వే. శే. శే.
రాజ్యరక్షిని ప్రభుత్వము నామమును నేను యింకను తెలుసుకు
దలేదు. ఇది మా ప్రభుత్వముగా మన్నది. క్రితము నామము కా. తి
ని ద్వారా నామమును పరిశీలిం. అట్టికాంతి సర్వార్థమునకు
మహాత్ముని మహాత్ముని చేయదగిన దినము-దినము గాడచిపోయింది"
అని రిపొర్టుచూచి తెలిసిన వాక్యములలోని నిమిషమునకలి
సత్యము వాక్యము తెలుసుకును ముఖ్య శిక్షకు.

నేటికీ - నేటికేను చాటునాటికీ-విడుదలకాదు. నేను
కడిచి. ఈ వార్తతోపాటు పరిపాలకుల వనరులను గూడ
పరిశీలించి కలిగినవో అది ముఖ్యమంత్రి, దానినియు చూచు
గాని తెలియు.

"జైద్యులలో నీటిని గర్భము మోడకు గాను ఉపచారి
కలుగు యింగ్లీషులను మహాత్ముని అక్కడికి ప్రేమతో
నాడుంది చికిత్సచేసిరి. ఈ ద్వారాని నిగోధమేమియును లేకుం
దను" అని మహాత్ముని సన్నిధి నా వార్తలు సంతకముతో నా
కొనింది. వెనుకటి నిర్బంధ విధానము మారింట్లు కనబడెను.
పిమ్మట విడుదలకాదు గూడ వెలువడిన.

మానవునియందు దైవాంశము ఉంటుందని ప్రేమచే
దానిని శిక్షించుకొనకలగుదు మనుజులకి సమ్యక్ము గాంధీ
మహాత్ముని కలదు. అందులకే మహాత్ము దేవతాదేవతమును
ను ప్రార్థించెను. ఈ శిక్షకును ప్రేమచే నా భారతదేశమున్నది
గాని దేవుడువైగాదు. ఈ కారణములనే తనకు శిక్షచేసిన
స్వయాధిపతిగూడ మహాత్ముని నిర్మలప్రేమకు గూడ
మగు భారతదేశమునునే చేసెను. మహాత్ముని సంకల్ప
ముగూర్చి పరిపాలకుల అపరాధములకుండుటకే మహాత్ముని
విషయమును గూర్చి కదిలించి ఎగుయిండియా పత్రికలో
వ్యాసములను ప్రకటించి యుండినది. ఇంతటి సేవగూడ ఆంగ్ల
దేశమున ప్రభుత్వ మహాత్ముని సంకల్పమును సరిగా గ్రహించుకుం
డుట చాల కోరవలయు.

గాంధీ మహాత్ముని దొరకనకారిత్రైమో మోసిన నిదయు
క్క సామాన్యమంతయు నొక్క వ్యాధి నుండియున్నది.

వారు బీదలను పీడించిరి

ఇదియు ఆసాదు. బిస్మిల్ ముహమ్మద్ తురాల్
అస్తివంతులై కనుగొనెడియున్న కృతులు మహాత్ముని మన
మున బాగుగా నాటుకొనిపోయెను. ఆయాపములు కనుక తె
రచినను మూసివేయగూడ సహజము మహాత్ముని శిశువునునే
యింకను. జైల్లోను మున్నగు దుర్మార్గులను సడలించుట
కు భర్తను ప్రార్థనాపాదించి ప్రేమలతో గృహప్రేమ
లను మరల స్ఫురికొనినట్లును. తనను ప్రభుత్వమువారు తో
డ్డదీసివో గారి తోడ్పాటును స్వీకరించుట గూడ మహా
త్ముని సిద్ధముగా గాని అతి ముఖ్యము అట్టి మానవసా
ధికము ప్రభుత్వమును పరిపాలకుల దృష్టిలో కనుగొనవలయుగా
కనబడుచున్నది. గాన నా రిపొర్టుకి పూర్వమునాటి పోయిరి.
నా లేమో చెప్పదలచినవో నిర్మలముచేసితి మను గాంధీ
ముతో చేసెను. లేదా చేయవలయును ధిల్లీ మహాత్ముని
నిర్మాణమునందు చాల చిత్తమున్న మైపోయి యుండిన
వారావ్యామోహమును చూసిపోయిరి. ఈ మహా విధి
కుంతము బీదలభారమును మరింత కృత్రిమ చేయునని
నాడు గ్రహించక యున్నట్లును. భవాగారములను

మహాత్ముని అలలును కొట్టును ధిల్లీ నగరమునందును వెన
బడిన ఆలయము అట్టియొక పిదప మరల పూర్తిచేయుటకు
ఉత్సాహము ద్విగుణముకరించిరి. ధిల్లీ నగరమున కొట్టుకొని
వ్యవహరించుటకు చేయియును తగ్గించి పీటలేదట. ఒక్కటాట
యైన కడుపునడంకితే అలమటిండు కొట్టుకొని నిరుపేదల
కల్మషమును శుభ్రము చేయు వేయక తప్పదు.

వెళ్ళు కారాగృహమునండి కరాధీశులకు పాపములనుండి
కలిగిన భారముల కొకవిధముగా వనోద్యోగ మేర్పడినది.
అందులకునే నూతన ధిల్లీ నగరనిర్మాణము మున్నగు నాడం
ఒకకృత్యములను నీచకార్యములైన దేశీయ లెక్కలు ప్రార్థనా
పాదములకు తిప్పించుచున్నది. ఇదియే దానికృత్యము
మహాత్ముని నుడిచెను. రాజ్యరక్షినిగూర్చి మన్నము వేర్వే
యింకను గుర్తించుకొనుటకు మహాత్ముని కృత్యము
ప్రకటింపబడి ప్రభుత్వములలోనే కలియులచికి పనికివచ్చునను
మానుచుండును. దానికి కరణ మీ దానికృత్యము. ఇదివేల
లక నిట్టి పాదముల నాకర్షించుటకు ప్రభుత్వములలో
ఉండే పుట్టుకలగుటకు, సామాన్యమధ్యమైనట్లు అట్లుచూడెను.
కాబట్టియును వారి కరణములు, ప్రభుత్వముల మున్నగు
నని చాల మోదయ్యెను. కాని అధికవిషయములకు భారతీయ
లిట్టివ్యామోహములకు పట్టెను వారు. మరణమునకును
జంకి నిష్ఠానుభూతిగూడ మహాత్ముని జైల్లోకలయుండు
మన కరణములను సుఖించినవాడుగా గాంధీ మహాత్ముని పట్టు
లెనుమన గాధలకును భక్తిని కలియులచుండు మహాత్ము
తోనే ప్రకటింపబడినది. వారి దృష్టిలో మహాత్ముని జైల్లో
కునే నీ యింకను.

ఎల?

ఈ జైల్లోకలతోనే భారతదేశ నియమములు కరాధీశులకు
కరాధీశులలో-సార్వభౌమలైన జైలులలోనే కలిగినట్లు
బడిన మహాత్ముని గాంధీ మహాత్మునిగాను. నూతన
ధిల్లీ నగరమున ధిల్లీ నగరములను మహా భాగవతములై
యున్న గతములకు పేరులన్నియు విస్తరింప
బడిన పిమ్మట గూడ నామద్రావరార్థముగా ప్రతి
గామమున ప్రతిబింబమున భారతీయ లాభాలగోపాలమును
గాంధీ మహాత్ముని విమలసామ్రాజ్యములను పరమ భక్తితో
ప్రార్థనాచేయు సమయముండెను. ధిల్లీ నగరమున కలులు
మినాటి టాగ్లూరు మున్నగు దివ్య సౌఖ్యముల పరిరక్షన
నున్న యింకను భవనములన్నియు కేల నూతనపిమ్మట గూడ
భారతదేశమునందు సంరాస కలులకు సమీపములు "గాంధీ
మహాత్ముని జైల్లోకలలో కలగలయును మహా తపోభ
నుడు ప్రాకృతికములైన" కర్మమును తమవిధముల
బోధించుచునే యుండును. ఏయినగా గాంధీ మహాత్ముని
జైల్లో వస్తుకలముతో నొక యమర సౌఖ్యము నిర్మించెను.
దాని ప్రవాహము యీశ్వరరాజ్యము నందే చాల అలలుగాను
సృష్టించెను. అలలుగాను మహాత్ముని మహాత్ముని
బీదలను పీడించలేదు. అదిగూ సౌఖ్యమునందలి అలలకార
ములు ప్రేమ-భక్తి-కా-నిరంజన-సేవ-మునున్న సేవ. సౌఖ్య
మా-తియు సముద్ర వైభవములతో మేమియునులేదు. మాన
వాల్లలకాంతి సామగ్రియే అసౌఖ్యమునందు విరాజింప
బడును. అచట నాతిమత్యములతో మేమియును లేదు. కరణ
యక కలకలములను కలుతావులేదు. అసామగ్రియ
మానవ సౌఖ్యము.

ఇట్లుచూసినందు సందర్భమున మేము అభిప్రాయము
యిది ఆంగ్లదేశము నుండి బయటకు వెళ్ళి మహాత్ముని
సభికోపించినది మొదలు వాటియెల్ల చాల క్రింది
ను. అట్టిమహాత్ముని దర్శనము గలిగితి, ఇంకా జైల్లోకలలో
రొగింపించు నాగిని కదిలిపోవుట దుర్మార్గులయ్యెను. పూ
నాలో మహాత్ముని సందర్శించిన పిమ్మట ధిల్లీకి వెళ్ళవలెనను
తుతో మొదలు కలకు వెళ్ళితిగాని మహాత్ముని సందర్శించిన
పిమ్మట ధిల్లీ కరణమును నాయాత్మ తిరస్కరింపజేసెను.

ఈ దివ్యపురుషుని సందర్శనము లభించిన పిమ్మట ధిల్లీ నగరమున
కేగి రాజకీయమును కృషియును మరల నాతి మహాత్ము
నకుండెను. మొదట నే నీ జైల్లోకలలో రాకుం
డినవో ధిల్లీకి వెళ్ళుట సాధ్యమయ్యెను. కాని ఒకసారి ఈ
జైల్లోకలలో- సందర్శించి పిమ్మట ధిల్లీకి వెళ్ళుట- భగవదపచా
రముతో నాకుగోచరించి. నేను సుఖముతో ఆశ్రమమునకు వెళ్ళగ
లగుదును. కాంతినికేరణమునకు వెళ్ళగలగుదును. కాని ధిల్లీనగర
మునందలి రాజకీయకార్య కలాపమున మునుగలము. భగవంతు
డు చాకు లభింపజేసిన దివ్యదర్శనము నేను పరిత్యజించుచు
లేను. అట్టిదివ్యదర్శనము లభించివును చాని భగవంతుని నుట
శిష్ట జీవితమునకిక సార్థకత మరేదయిన లేదని" ఆంధ్రాను
గాని ప్రకటి. (ఎగుయిండియా)

హైదరాబాదులో పేగు

శిశువ్రాతాను, ఫిబ్రవరి 28:—ఎంకల్ గ్రామం తిరిగివచ్చి
నా ఎట్టి పేగు హైదరాబాదులో ప్రవేశించెను. పేగు యొ
యోగమున పోయిన యిద్దరువారా మొదట అల్లర్ల గంజిలో
ప్రవేశించెను. పేగు నచ్చటనే బంధించి తమరెవని ఆరోగ్య
శాలవారు కరిగించి త్తములను గానిం
చిరి. కాని చిరకాలములోను పిట్టిగాను మోకలాలకది అంటు
కొనినది. అధికాయల దృష్టియంతయు పిట్టిపై వున్నది. తట్టు
కొనుండి లేచిపోవుటను, వ్యాధి వ్యాపించుటకుండుటను
ఆరోగ్యకుంతులకు వ్యాధి గ్రస్తులనుంచి విడదీయుటను పేగు
కొనివారు ఏర్పాటు చేయుచున్నాడు. విడికాంపులను వేయబడి
నది. పేగుకుంతులకు లింగంబల్లో కుప్పిరియ్యులతోనే చికి
త్సచేయుచున్నాడు. ఎంకల్ అమీయుగా చంపుచున్నది.
ఆరోగ్యకుంతులకు 17000 మందికి సుపాయిస ఒక క్యాంపులయో
లై నది. అందులో అప్పుడే వచ్చి అందరును
చేరుచున్నాడు. ఇప్పటికి వారు పేగు 105 మందికి
తగిలినది తిరి మంది చనిపోయినారు. అయినను పేగువిషయమై
తగిన యేర్పాట్లు జరుగుచుండుటకును, వేసరి. చేతులలోనుండుట
కును పేగులందరూనే పోవచ్చునని నమ్ముచున్నాడు. (ఆ. వె.)

ఆత్మహత్య చేసికొనిన నోములు

కలకత్తా, ఫిబ్రవరి 28:—14 తేదీన 44; అకర్మముల
దబ్బా. ఆర్. నోములు స్నానముచేయు గదిలో, ఆత్మహత్య
చేసికొన్న విషయమై కలకత్తా కోర్టు విచారింపెను. కొన్ని
తోటలను ఒక రికార్డునుగోని పాదములంద బడియుండెను
జై ద్యు కరి తు చే య గా త నం రం ట తా నే
కుపోతో ర ల యం దు కా ల్పి కొ ను ట కల న మ్మ
త్తువు కలిగినది తెలిసెను. చనిపోయినవాడు కృష్ణమారుల
12 లకు పోగొట్టు కొన్నట్లును దానిని గురించి చాల వ్యాఖ్యల
పడినట్లును తన ఆర్థికవ్యయముగూర్చి తెలియజేయుచు తన
వరణమునకు పూర్వము భార్య కొలియుత్రము వ్రాసింట్లును
సాక్ష్యముండెను. మతిచేదోయి ఆత్మహత్యగానియోగాన
ని వారీరీత్యమునెప్పిరి. (ఆ. వె.)

రాయి బహుదూర్ భూపతి నాద్ దాను

ఆత్మహత్య చేసికొనెను

కలకత్తా, ఫిబ్ర 28:—ఇండియా ఎక్స్ ప్రెస్ లో సర్
కులోనున్న రాయిబహుదూర్ భూపతి నాద్ దానుగారు కలక
త్తా ప్రాంతమున నున్న గార్మూలో తమకృత్యమునందలి ఒకగది
లో సురువారమునాటి రాత్రి చనిపోయియుండిరి. ఒకత్రాడు
మెనకెరిబెట్టుగోని దూలమునుండి ప్రేలుచుండునది. అయి
నను క్రిందకు దింపగా ప్రాణము పోయియుండెను. ఈయ
న బండకు విద్యులమున ప్రభుత్వ కార్యములలో బట్టగ్రుడై
కాక కార్యాలలో క్రుత్తికార్యమున ప్రాధికారముండెను
దొంగిలక్కలవ్యవహారమున్నట్లు తెలువక దక్కాయింతురు
మిడియులు కళాకారులు క్రిష్టికారులగుండెను. ఈయనకలక
త్తా విశ్వవిద్యాలయముగూట ఫెలోగానుండెను. ఈయనమెద
డు చెడి బాధలకును చనిపోవలయునను వెలుపునా నుం
డెను. (ఆ. వె.)

ఇండియా గేటిలు

ధిల్లీ, ఫిబ్రవరి 28:—విదేశ, రాజకీయశాఖ:—బొంబాయి
లో నున్న బ్రిటిషు వైసు గాన్సున్న బెల్టు పిట్టిచేయబడినది.
(ఆ. వె.)

బొంబాయి, 28 ఫిబ్రవరి:—మిల్లు రేగాదా విచారణసంఘము యేర్పాటును గట్టిగా బలపరచుచు ఆనరలులను రోజూరిను పోతార్డుగా ఉన్నదనుగిన కాననసభలో ఒక యిట్టి ప్రాయము నిచ్చెను. మిల్లు యజమానుల ప్రతినిధులుండి వనికాల్దే ప్రతినిధులు లేరను ఆయె పనిని జరచి వచ్చుచు హోంమంబరు మిల్లు యజమానుల తరగతికి నెదనని చెప్పెను. తిని నియమించిన దానింగీకారమును వెల్పుచు గతర్నరునానికి దేవదాను ధ్యోకరేగాదా ప్రాసిన మాటలనే చెప్పిరి. మిల్లుపనివాడ బోంబునకుంచి మిల్లు యజమానుల రేగాదా అనునొక ప్రత్యేక ప్రక్రియలు జరిపిందని సర్ మానిసు గారు సభ వారికి చెప్పిరి. నిమ్మకూపార సంఘమునా కేర్పరచిన దానికి అన్ని కేగలవారును పెద్దవారిందుని వచ్చుచున్నానని చెప్పి హోంమంబరుగారు నుగించిరి. (అ.తి.)

ధర్మ, 21-20 — చివరలాటి లో ననే, వాని ను
 దేవుని యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క
 యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క యొక్క

మోటి కృష్ణుడు బిల్వ

22, Linga Chetty Street, Madras

27 చెనాబజారుకిప్పు ముతాను.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

చక్క-నిడబ్బితో సహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

బలహీనమున నరముల బలహీనము

రక్త

హామి

మొదలన వాటికి.

Deschiens' syrup

పిర్రును ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణనొంది, 30,000 వైద్యులు విశ్వకొనియున్న నామ. దెస్చిన్సు, పారిస్
ఆన మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కను.

Delightfully Refreshing.

For Health and Beauty.

“ERASMIC”

SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON. PARIS.
To Be Obtained From All Stores & Dealers.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! పతియొక్క-రుతప్వక వాడతగినది!!!

పాశ్చాత్య శౌంకటాచలపండితులు వారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రము:—ఈ దీప్యవధము మిక్కిలి విలువయొనకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వ్యమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధములీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మార్తలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 1-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పా. కొం. పోస్టుఫర్వవేస. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపాదధేదములలో వాడవలెను. ఇదిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృద్ధరాజసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, శిశువులు, స్త్రీలకళ క్షీణింపారు, అతిక్రూరకం దలకు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాహుళ్యమునంది. వైద్యులుగలను తదుద్దయముగాక శుంభిర కృత్రిమి, అద్భుతమైన ధారువృద్ధినిలిపించును.

మహాభృంగములకలెము:—కంఠముంటు, శిరలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తలనొప్పి, మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రలోగములను తప్పక తోడుచును.

ద్రుమపరిహారణి:—ఎత్తిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడువూటలలో మాడిపోవును.

చారిత్రాంజనము: కండ్లలో ఎటువైపునీర్లుకారుట, నగక గాయండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగును మాడుచును 0-8-0

మా బొంబములన్నియు భరద్వాజము. ఫలవృద్ధికము. పిండిము 2-క సాది మాబొంబములు కొనినవానికి తెలియును

పాశ్చాత్య శౌంకటాచలపండితులు, వైద్యులభాగారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ శ్రీ రామకృష్ణ వ్యవస్థాళాల, మైసూరు.

ఇదివరలో బైటికి రానిది! చూపునకులంకమైనది!!
బొంబాయి ఇమిటేషన్ పట్టుచీరెలు

ఈ క్రొత్తరంగులైన బహు అందము గావున్నది. చూపునకు లక్షణముగను, 7 ట్టి కాలుగను శాగరికమునకు తగుమైన మేలైన చీరలు ప్రతిస్త్రీలకున్న సంతోషము యి వ్యగలనంతటి శాణ్యమును సొగసున్న సహాయముగల చీర. అన్నిరంగుల (Colour) యందు దొరకును. చాయకు గ్యారంటీ ఇవ్వబడును. పండుగదినము, శుభకార్యములయందు కట్టుకొనుటకు సొగసుగా వున్నది. ఒకటిని తెప్పించి చూచిన ఎడమ సంతోషపడుదురు.

18 మార నిడివి 2½ మూర్త వెడల్పు గలచీర 1-కి రు 6-4-0
బనారస్ మేలైన సరిగచీర రూ 10-0-0.

టి. రామచంద్రరావు అంకు కంపెనీ,

22 తిరువల్లిపేటి మదరాసు.

దే హా ము

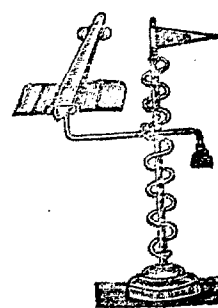
అందువిషయమున అపరిమిత మగు జాగ్రత్త క్రేయస్కరము. అట్లు ఆరోగ్యము కరమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పుచున్నా రు కదా, ఇంకాకుగాను అతంత్య స్త్రామాత్రం ఉపయోగించవలెను క్రయం కి 2 కి 1 రూపాయ మూత్రమే మాత్రము చిచ్చివి గాని అత్యంతగుణములు వాటిల్లును. 219

సర్వములుగాను:—
అతంత్యగ్రహ బొంబాయిము 28 బ్రాత్య, బుకరాను.

అని వాచుండి.

ధరస్వల్పము! రూపు. ఒకటిమాత్రము!!

ఏరో-వేను అనబడు ఆకాశవిమానము

మూలముగ జర్మనీ దేశములో తయారు చేయబడినది. యిది ఒక ఎన్నుటకు దొరకది ఎంతెల్లము తెప్పించబడలేదు. పూర్వము ఏరో-వేనులకు యుద్ధములకు యుపయోగించుటకు గా విడి ఆకాశ విమానము లొకటి కేవలము ది. అనేకములెప్పించి సంతోషమును వ్నారు. ధర ఒకరూపాయ మాత్రము.

6 పాళి భక్తివేస.

మా నేతరు: స్వామహపును

కపాళి పెట్టె 508 పి. టి. మ. నాను.